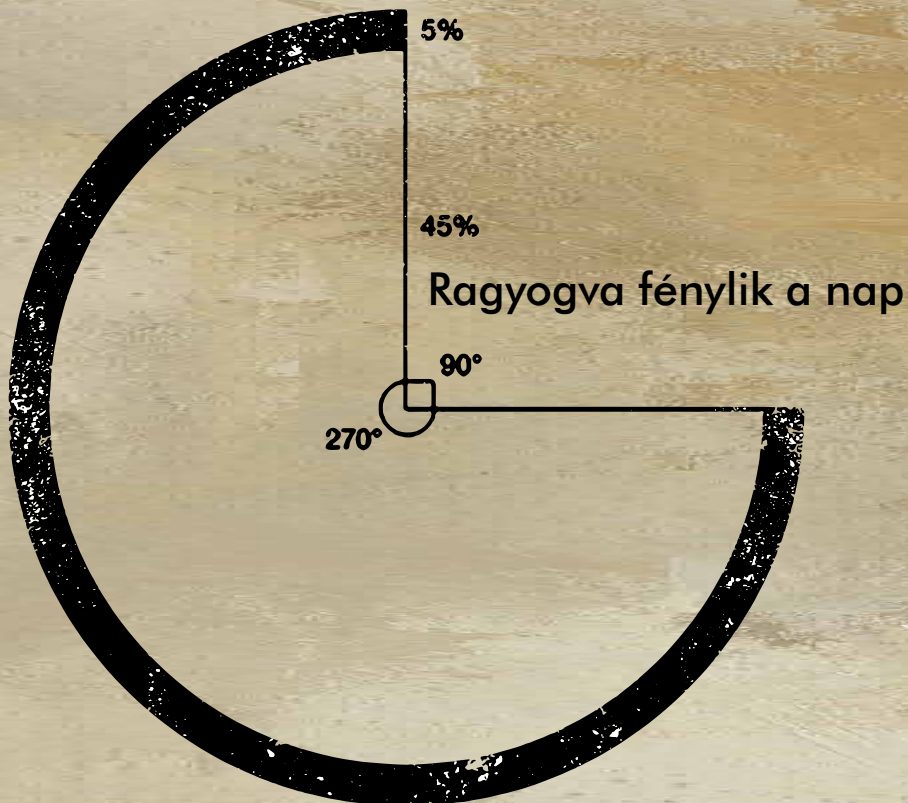

Bánlaky László

Férjemnek 90. születésnapjára ajándékkul szeretettel gyűjtöttem össze prózai alkotásait. Anna unokája grafikáival cizelláltan jelentettük meg, hadd nyújtsa át emlékül Neked kedves Olvasó – ismerd meg Őt erről az oldaláról is!

Köszönjük, hogy vagy nekünk!

Isten éltesse erőben, egészségben még sokáig!

Boldog születésnapot kívánok szeretettel!

Feleséged: Edith

© Bánlaky László, 2022

ISBN 978-615-01-6498-4

A borító és grafikák: Bánlaky Anna alkotásai

Felelős kiadó: Bánlakyné Moravetz Edit

Kivitelezés: Scriptor Kft

Tartalom

A két kutya	5
A rádió	8
A viharosnyéki boszorkány	11
Az őrsvezető	14
Beléptem az ügyfélkapun	16
Brumi mamának	18
Cserhalom (Szent László legendája nyomán)	21
Dzsi – pi – esz	25
Fényképezni tilos	28
Gáz van! (vagy talán még sincs?)	30
Gyárlátogatás	34
Ilonka	39
Kedvesem, Picurom!	44
Kórház	46
Nagyapó húsvétja	51
Nővérke	53
Pillangó	57
Poros úton	59
Ragyogva fénylik már a nap	63
Rövidkaraj	68

A két kutya

A fiatalember kényelmesen ült a kis liget padján, szemével a bokrok között szaladgáló kuttyáját figyelte. A kis állat ismerősként bújt be minden bokor alá, majd hatalmas lendülettel körbefutotta a pad körüli teret. Mikor a fiatalember felállt, és menni készült, a kutya azonnal mellé lépett, látszik, hogy törődtek vele, jól nevelték.

A fiú a ligetből induló sétányon indult, mindig ez volt a programja. Sokan a szembe jövők közül mosolyogva néztek utánuk: a 190 cm magas, jól megtermett „mackó” mellett humorosan hatott az alig 40 cm-es, világosbarna uszkár.

A fasorral szegélyezett sétány talán 500 méter lehetett, ezen sétáltak végig minden este. Kellett egy kis testmozgás, napközben a fiú könyvek fölött görnyedt, készült az érettségire.

Cézár az uszkár fegyelmezetten ment előtte, hátra-hátra nézett, követi-e a gazdája.

Ma rendkívüli esemény történt. A sétány végén megjelent egy nagy testű német juhász. Cézár azonnal „hadállásba” helyezte magát, de mivel nem látott semmi támadó szándékot, megindult kollegája felé. Barátságosan körülszaglászta egymást.

Cézár kérdően nézett hátra, kap-e parancsot a gazditól. A gazdi tekintete azonban kissé hátrébb, az ismeretlen kutya gazdáját kereste. Alacsony, talán 165 cm-es fiatal lány, vidám szemekkel, fürgén indult a kuttyája felé.

– Manó, hozzám – ijedt rá ebére, hogy minden konfliktust megelőzzön.

– Hagyjad csak, hadd játsszanak, Cézár igen barátságos – nyugtatta a lányt.

– Cézár? – nevette el magát a lány. Jobb nevet nem találtál neki? Hiszen a bokádig ér!

– A Manócska pedig leeszi a fejedről a sült húst – replikázott a fiú.

– A kutyáink már bemutatkoztak, Te is elárulhatnád, hogy szólítsalak – szegezte e kérdést a lány a nagydarab mackónak.

– Jaj de neveletlen vagyok, Iván a nevem, itt lakom a közelben, születésem óta.

– Én Terézia vagyok – hivatalosan, de mindenki Terkának szólít, és most költöztünk ide vidékről.

Megindultak visszafelé a sétányon. A két kutya először nem tudta, most hogyan kellene viselkedni, végül a fiatalok előtt megindultak, egymás mellett. Manó Cézárra bízta a vezetést, ő ismerte jobban az utat.

A parkhoz érve Cézár tüstént eltűnt a bokrok között. Manó egy ideig tanácstalanul állt, majd megindult Cézár nyomában.

Vagy egy negyed órát pihentek a padon. A lánynak is megtetszett ez a liget. Kispark – ez a hivatalos neve, helyesbített Iván.

Azzal búcsúztak, hogy holnap is együtt mennek sétálni. *A kutyák olyan jól érezték magukat* – nyugtatták meg egymást.

Eltelt a május, a két kutya már kereste egymást a Kistéren, és párban bandukoltak a séta alatt a gazdik előtt. Volt miről beszélni, Terkának új volt az iskola, mindig történt „valami”, hangos kacagására a sétálók is felkapták a fejüket.

A nyári szünetet Terkáék a nyaralójukban töltötték, Iván pedig azon izgult: felvették-e a Debreceni Egyetem Állatorvos Tudományi Karra. Július végén hirdettek eredményt.

Felvették! Ezután az augusztust nyaralással töltötte, barátaival sátoráboroztak.

Augusztus végén Terkáék is megjöttek, nem tudni, ki örült jobban az esti sétáknak, a két kutya, vagy a két fiatal.

Iván elmesélte, hogy szeptember 10-én utazik a kollégiumba, és csak karácsonyra jön haza. A kutyát öccsére bízza.

Vajh ki tudja miért, ez a búcsúzás nehezebbre sikeredett. Érezték, hogy hiányozni fognak az esti séták, meghitt beszélgetések.

Mindenki nagyon várta a karácsonyt. A két kutya ujjongva hempergett a hóban a Kistréten, míg Iván és Terka meghitten beszélgettek a padon. A sétányon Iván óvatosan kereste Terka kezét, és nem is lepődött meg nagyon (na jó, egy kicsit sem), mikor Terka lehúzta a kesztyűjét. A két kutya, mintha megéreztek volna valami különöset, csaholva ugráltak körül őket.

De nem történt semmi más. Még bizonytalanok voltak, vajon ez már szerelem-e?

Ezentúl kézen fogva sétáltak a téli szünet végéig. Előbb Terka szánta rá magát a levélíráásra. Persze, csak általánosságokat írt, és hogy a két kutya milyen ribilliót csinált a Kisparkban, amikor egyszer összetalálkozott az öccsével kutyasétáltatás közben.

Megint június lett, Terka leérettségizett. Orvosira készült, de a pontszám nem volt elég. Nem adta fel, addig is egy kutyakozmetikában talált munkát. A nyári szünetben nem ment el a nyaralóba, otthon maradt „kutyát sétáltatni”

Karácsonykor Iván megkérte Terka kezét. Közös és egyhangú döntés volt, hogy esküvő csak az állatorvosi diploma megszerzése után.

Csendes, meghitt esküvőjük volt. A két gyűrűt Manó és Cézár vitték, egy-egy szépen felvirágzott kosárkában.

A kutyák megelőzték a fiatalokat. Terka és Iván sokáig nevettek azon, kire hasonlítanak jobban a kölykök.

Két lányuk örökölte édesanyjuk természetét. Náluk reggeltől estig nevetéstől volt hangos a ház.

Az ebédlő falán látható ma is Manó és Cézár képe. Hiszen ők voltak a házasság-közvetítők. Szép öregkoruk volt, de amikor Manó beteg lett, Cézár többé nem volt hajlandó sétálni menni.

2019. augusztus

A rádió

Felhőtlenül boldog gyermekkoromra szívesen emlékezem vissza. Banktisztviselő apám szerény, de biztos anyagi alapot biztosított ahhoz, hogy édesanyám hivatását feladva (tanítónő volt), csak a három gyermekének nevelésével foglalkozzon.

8 éves voltam, amikor kitört a háború. A mi nyugodt családi életünket is derékba törte. Jóformán semmink nem maradt. Apámat a Nemzeti Bank (munkahelye) Nagykanizsára vezényelte. A fiókinstitutum vezetője volt, egészen 1950 nyaráig. Akkor állásából elbocsátották, „klerikális magatartása” miatt (az úrnapi körmenetkor gyertyát tett a szolgálati lakás ablakába). Nagyapámék fogadtak bétágas budai lakásukba.

Keserves éveket kellett átélnünk, szegények voltunk. most tanultuk meg igazán megbecsülni az utolsó falat kenyeret is.

1951-ben leérettségiztem, egyetemi jelentkezésemet nem fogadták el. Isten akarta talán így?

Hármunk közül én voltam a legidősebb, munkát kerestem. Fémipar üzembén lettem segédmunkás, kellett akkor minden forint a háztartásban.

Édesapám életét még nehezebbé tette, hogy Anya állandóan betegeskedett, erejét felőrölték a háborús évek megpróbáltatásai, a gyermekeiért való félelem, aggodás. Az orvosok tehetetlenül tárták szét kezüket, erre a betegségre akkor még nem tudtak gyógymódot. Anya napról napra sorvadt, remegő kezéből kiesett a kanál, aztán már fel sem tudott kelni.

Apa hős volt. Felnőtt fejjel tudtam csak megérteni, mennyi nélkülözést vállalt ezekben az években. Anya szent volt Apámnak, otthoni munkát vállalt (lámpaernyőt festett pár forintért), így egész nap otthon tudott lenni. Mélyen vallásos ember lévén éjszakákon

át azért imádkozott a betegágy mellett, segítse őt, hogy másnap is legyen betevő falat a családnak.

Mint említettem, dolgozó ember lettem. Nem volt nehéz munka, de lelkiismeretesen, szorgalmasan dolgoztam, a főnökök elégedettek voltak velem. S mivel érettségizett ember voltam, „előléptettek” műhelyírnoknak, a gépcsarnok sarkában kaptam íróasztalt. Munka után elővettem otthon a könyveimet, készültem egy újabb egyetemi próbálkozásra.

Munkabérem havi 410 Ft volt, befizettem az ebédet, megvettem a villamos bérletet, és némi zsebpénzt magamnak megtartva, Apának adtam a többi. A zsebpénzt nem költöttem el, gyűjtöttem – eleinte konkrét cél nélkül.

Jártam a várost, nézegettem a kirakatokat. Legtöbbet a híradástechnikai boltok előtt időztem. Akkor már megjelentek az első „néprádiók”, kétféle változatban. Az egyszerűbb fadobozos készülék volt, az elején két gombbal. Az egyikkel be lehetett kapcsolni, hangerőt szabályozni. A másik volt az állomáskereső, ami je-

len esetben azt jelentette, hogy jobbra fordítva a Kossuth rádió jött be, balra fordítva a Petőfi. 420, vagy 450 Ft volt az ára, már nem emlékszem pontosan. És volt, fémdobozos kivitelben világvevő is, azért 800 Ft-ot kértek.

Nekünk eddig nem volt otthon rádiónk. Egy rádió – nagy szó volt az akkor.

Megszámoltam a gyűjtött pénzem. Ha a decemberi fizetésből egy kicsit többet tartok meg, a kisebbet megvehetném.

Közeledett a karácsony. És eszembe jutott Anyám, aki egész nap csendben fekszik, már a könyvet sem tudja megtartani.

Megvettem a néprádiót. Az olcsóbbat, arra volt elég a pénzem. Dobozára nagy betűkkel ráírtam: ANYA.

Meglátta – leírhatatlan boldogság ült az arcára. Egy rádió! – neki!

Mindjárt bekapcsoltuk, és a karácsonyfa alatt megszólalt a zene. Reszkető kézzel szorongatta „az övét”.

Apa, a testvérek, Nagymama, csak őt nézte. Tudom, angyal szállt át a szobán.

Apa titokban megsimogatott, és megszorította a kezem. Nagyon.

Én pedig a boldogságtól szótlánul hajtottam fejem drága Édesanyám ölébe, könnyeimet a szoknyája itta fel.

Volt nagyon sok szép karácsonyom, de ez maradt felejthetetlen. Azután minden nap szólt ágya mellett a rádió. Még egy évig.

A következő karácsony után néhány nappal egy időre elhallgatott. Jó ideig néma maradt, Apának nem volt ereje bekapcsolni.

Anya 51 éves volt, Apa 55. Apa még 33 évet élt, sokat szólt a rádió, míg az idő el nem koptatta.

Apa fából képerketet készített, lombfűrészszel díszítette, ebben állt Anya képe haláláig az íróasztalán.

Ez a képerket most az ágyam mellett, a kissekreényen áll, de most már két fénykép van az üveg mögött.

A viharosnyéki boszorkány

Egy asztaltársaságban hallottam ezt a történetet, amit alább közre adok.

Barátom invitálására úgy döntöttem, hogy meglátogatom őt a szomszédos Viharosnyéken.

A november végi délután decemberi hideget hozott, mégis elindultam. Már az út feléig jutottam, amikor az idő váratlanul nagyon elromlott. Vastag sötét felhők gyülekeztek felettem, szélvihar támadt, és szemembe csapta a bőven aláhulló zápor kövérre hízalt cseppjeit. Derékban előre hajolva küzdöttem magam előre a szembeszélben. Eszembe jutottak Lenin szavai: „egy lépés előre, két lépés hátra.” Talán egy könyvének címe volt, erre már nem emlékszem. A dúsan aláömlő vízáradatban nem tartott sokáig, hogy a teljes ruházatom átázzon, ingem, gatyám szerelmesen tapadt testemhez. S ahogy az már lenni szokott, egyre erősödött vágyam belső énem csapját megnyitni. Ami viszont szintén bölcs kiképző őrmesterem intelmét juttatta eszembe: „szembe szélben ne csinálja, katona, mert a saját pofájába talál bele”. Ebben az egy dologban igaza volt.

Szóval egészen pocskék állapotban araszoltam előre, mikor végre megpillantottam a falu legszélső házát. A világos ablak reménnyel töltött el, hogy a háziak otthon vannak. Már csak az utolsó méterek választottak el a vágyott melegtől.

És ekkor hangos csattanással kivágódott az ajtó, és egy jókora kezdősebességgel elindított férfi bucskázott ki rajta. Két karja szétárva, sas madárként repült egy keveset, majd hason csúszva landolt éppen mellettem. És jajgatott, keservesen tapogatva hátsó felét. Oda pillantottam, és elhűlve láttam nadrágján egy kistányérnyi kerek hiányosságot, csupasz bőre pirosan világlott.

– Az a boszorkány – panaszkodott, miközben hanyatt fordult, hogy égő alfelét a sárban hűtse – tüzes serpenyővel fogadott (láthatja a nyomát), s miközben lehordott mindenféle korhely semmire kellőnek, kihajított a hidegre. Boszorkány, uram, maga is láthatja.

Mellé kucorodtam, de már nagyon dideregtem. Kezem-lábam elgémberedett, jártányi erőm alig maradt.

Döntöttem: lesz, ami lesz, vagy megfagyok, vagy megvívok a boszorkánnyal. Az utóbbit választottam.

Berúgtam az ajtót, berontottam. Aztán ordítva ugráltam az asztal körül. Égett az ülepem, éreztem a füst szagát, és igyekeztem messzire kerülni a boszorkánytól.

– Ó, kicsoda maga, még sosem láttam, – csodálkozott. – Azt hittem, a férjem jött vissza. A pernahajder, ígérte, hogy hamar hazajön, én a kedvencét, palacsintát sütöttem neki. Ő meg elmaradt a kocsmában, hiába vártam. Hát egy kicsit megleckéztettem az iszákost. Maga szegény, ártatlanul szenved.

Kiszólt az urának, jöjjön be, mielőtt megfázik. Amíg a delikvens visszaóvatoskodott, körül néztem, keresvén a seprűt, mert anélkül nincs boszorkány. De csak egy porszívó állt a sarokban. Ettől gondolkodóba estem.

Két tányért tett az asztalra, tele a finomságokkal.

– Foglaljon helyet maga is, van palacsinta bőven.

A szíves invitálást elfogadtam, mert a palacsintának nem lehet ellent állni, de a körülményekre való tekintettel inkább állva maradtam.

Hát, így nem mehet ki az utcára, meztelen üleppel, világ csúfjára. Keresek valami alkalmas foltnak valót, és eltüntetem a hiányt.

Térült-fordult, és hozta a szükséges kellékeket.

– Fordítson hátat, törzshajlítás, bokafogás! És ne mocorogjon, nehogy a popóját is hozzávarrjam. Mindjárt alább hagy a szél, aztán indulhat.

A vihar hamarosan elült, az eső is csak csepergett már. Hát tényleg boszorkány? Mert egyébként igen szemre való fehérnép volt a lelkem.

Barátom csak azon csodálkozott, hogy két párnát is tettem a székemre, mielőtt leültem.

2018. december

Az őrsvezető

Az 1950-es éveket írtuk, az iskolák államosítása (1948) után. Szárba szökkent az új gyermekszervezet, a Magyar Úttörők Szövetsége is. Néhány kivétellel minden gyermek kisdobos, illetve úttörő lett.

Szervezetileg egy-egy osztály alkotott egy-egy rajt, és a rajokban 8-10 fős őrök alakultak. Az őrsvezetőt a felsősök az őr tagjaiból választották, az alsó tagozatban egy felsőbb osztályba járó tanulót jelöltek ki a legjobbak közül.

Edina negyedik osztályos, társai között a legjobb tanuló volt. A korszak tipikus gyermeke:

Amit a tanító néni mondott, becsületesen, kötelességtudóan megcsinálta, legyen az a lecke megtanulása, vagy akár az őrsi gyűléseken való aktív részvétel. Elsőnek tanulta meg és fújta a „mozgalmi dalokat”, megtanulta a „nagy vezetőt” éltető rigmusokat, rajzot készített születésnapjára. A politikát természetesen nem értette, mindez számára csak „házi feladat” volt.

Ugyanígy természetes volt számára a szülői elvárásoknak való megfelelés is. Életéhez tartozott a közös esti imádság, a vasárnapi szentmise, bár azt kicsit furcsállta, hogy a mellékutcába nyíló oldalajtón kellett a templomba bemenniük („hogy aki figyel, meg ne lásson”).

Nem értette, de még túl fiatal volt ahhoz, hogy megértse, hiszen gyermek volt még a maga 10 évével.

Történt egyszer, hogy az elsősök egyik őrsvezetője – osztálytársa – beteg lett, hosszabb ideig hiányzott. A tanítónő Edinát tartotta legmegfelelőbbnek a helyettesítésére.

A kislány boldogan szárnyalt a megtiszteltetéstől, és minden tudását beleadta a nagy feladatba. Heti őrsi gyűlései színesek, érdekesek voltak: új énekeket tanított meg (főleg népdalokat), új, szó-

rakoztató játékokat talált ki (ebben szülei is segítették). A „kicsik” nagyon megszerették.

Egy alkalommal Edina megígérte, hogy a következő gyűlésen mindenki „meglepetés-ajándékot” fog tőle kapni. Arra gondolt, hogy van neki otthon sok szentképe, amiket szüleitől, rokonaitól, a tisztelendő úrtól kapott a templomban. Meglepetésül ezekből oszt a gyerekeknek.

Kiválogatta legszebbeket, és a következő héten boldogan osztogatta a „pajtásoknak”. A kicsik nagyon örültek a szép képeknek, és boldogan mutogatták otthon szüleiknek.

Sokáig nem értette, miért váltották le másnap a tisztségéből. Komolyabb konfliktus szerencsére nem lett az esetből, a tanítónő is jobbnak látta, hogy csak a szülőknek mondja el az esetet.

Az „őrs” megsiratta, mert nagyon megszerették.

2019. január

Beléptem az ügyfélkapun

– Rászánhatnál egy kis időt, hogy elgyere velem a Kormányhivatalba és neked is megnyitassuk az ügyfélkaput, amit én már egy éve használok. Sok minden hivatalos ügyet otthonról a számítógép mellől tudsz pillanatok alatt elintézni. Csak a lustaságod tart vissza, hiszen egyszer, a bejelentkezéshez el kell menni a Hivatalba.

Győzött a lustaságom és az a tény, hogy járókerettel tudok csak közlekedni. Ezért nehézkes a Hivatalt megkeresni.

Felszólítást kaptam a Földhivataltól, hogy öröklakásunkon jegyzett jelzalogot törölnetni lehet. Ezt minden utánjárás nélkül az Ügyfélkapun keresztül el lehet intézni.

Feleségem időpontot kért a Kormányhivatalhoz és visszavonhatatlanná tette számomra a megjelenést.

Közben megkaptam az elektromos rokkantautót, így már kényelmesebben tudtam közlekedni.

Megkerestük a térképen a Hivatalt, nincs is messze tőlünk. Pontban fél háromkor kigördültünk házunk kapuján és három óra előtt 5 perccel már nyitotta számomra az ajtót a portás.

Várakozás nélkül kerültünk az ügyintéző Hölgyhöz, a kellemes fogadtatás bizalommal töltött el.

Kérem a személyigazolványát, és fél óra alatt készen is leszünk!

A személyim adatait a központ számítógérendszerébe küldte. Néhány másodperc múlva szomorúan tudatta velem, hogy:

Ön nem létezik! A központ nem ismeri fel!

Újból elkezdte adataim betáplálását. Az eredmény ugyanannyi, és a harmadik próbálkozás sem járt sikerrel.

– Lehet, hogy az utolsó alkalommal, amikor személyimet kicserélték, a második utónevemet: Sándort, nem ütötték bele – ezért hibás a személyim?

– Így már megfelelő – LENNE! – Csakhogy a javításhoz szükség lenne a születési anyakönyvi kivonatra. Azt kellene bemutatnia!

Szomorúan utaltam arra, hogy sajnos nem áll rendelkezésemre – hosszú évek alatt (költözködések) valahol elkallódott.

– Akkor igényelni kell egy másolatot az Anyakönyvi Hivatalban. Hol született?

– Székesfehérváron.

– Hát akkor postai úton meg kell igényelnie...

Ekkor jött a „felmentő sereg” – a szomszéd asztalnál ülő kolléganője ajánlotta, hogy hívják fel telefonon Székesfehérvárt – hosszas próbálkozás után sikerült kapcsolatot teremteni. A fehérváriak is nagyon rendesek voltak, egyeztették az adatokat – mint kiderült, Édesanyám neve is hibásan szerepelt, azt is kijavították.

Most már következhetett az új személyi igazolvány készítésének procedurája: Fénykép, majd az „újítás” ujjlenyomatvétel... *Nocsak! Ezentúl mindnyájan rabosítva leszünk?* – Kivéve engem, akinek a 10 ujja közül egyikről sem sikerült használható ujjlenyomatot produkálni. Már fel is ajánlottam, átmegyek a Rendőrségre, az ott készített ujjlenyomat biztosan jó lesz.

Végül 3 óra procedura után kezemben volt egy ideiglenes személyi igazolvány, ami helyett a véglegesért két hét múlva kellett elmenni és most boldogan jelenthetem, ÉLEK, VAGYOK és VIRULOK!

Az Ügyfélszolgálat viszont most már előttem is tárva-nyitva van.

Egy kicsit macerás volt az elkészítése, de az a hasznom is megvan belőle, hogy 90 éves koromra legális magyar állampolgár lettem!

2022.

Brumi mamának

Mici mackó kidugta orrocskáját a barlang ajtaján, rövid idő alatt lilára fagyott a szaglószerve. Fázósan húzódott vissza a szülők bundájának melegébe. Becsukta gombszemeit, és rövidesen ismét álomba szenderült.

A család horkolásától nem tudott nyugodtan aludni fejük feletti odújában a mókus család.

Így ment ez már évek óta. Mókus mama már pszichiátriára is került emiatt. Ám a természet rendjét se a kicsi, se a nagy nem tudja megváltoztatni. Sőt, a zenebonához már új hangszer is csatlakozott, a korgó gyomrok tubához hasonló mély hangjai.

Erre már a cinke is felkapta a fejét. Hiányzik a szoprán – csivitelte, és hangjával kiegészítette a mackó-zenekart. Ébredt az erdő, sorba kapcsolódott a kórushoz a többi állat: az oroszlán, vaddisznó, kígyó sziszegéssel utánozta a szél süvítését. A fülesbagoly elégedetten állapította meg, hogy most már felhívhatja Wagner (a Richárd) figyelmét a Bolygó hollandi megkomponálására.

Dörmögő úr biciklire kapott, és elindult reggelit venni. Nagyon hiányzott már neki a testmozgás. El is döntötte, (most lódítottam egy kicsit, mert Dörmögő mindig úgy döntött, ahogy neje azt neki lediktálta), szóval maga elé képzelte a Balaton hús vizét, és benne egy nagy úszást.

A nyaralás azonban elmaradt. Meghívást kapott a kórus egy amerikai vendégszereplésre, és ilyen ajánlatot nem lehet visszautasítani.

Sokat töprengtek, milyen kis ajándékkal lephetnék meg az ott-honiat, ami nem akad fenn a vámon. Dörmögő úr végül szenzációs ötlettel állt elő (mellesleg neje már előző nap eldöntötte): hozzanak haza egy élő babát, a vámos nem lát be a pocakba.

CSALÁD bumm

bumm

bumm

A kis bocs itthon szerencsésen világra jött, és mivel elragadóan aranyos volt, szülei gyorsan meg is duplázták. Ennek következtében többszörös barlangcsere vált esedékessé, mivel az 5 bocs igencsak gyorsan növekedett, sőt nemsokára már kis bocsokkal lepték meg a nagyszülőket.

Bizony, telt az idő. Az öreg medve nyugdíjba ment, és csodás kertet varázsolt a barlang köré. Még egy új elfoglaltságot is talált: méhészkedett, ami azt jelentette, hogy vitte-hozta az iskolába a bocskokat.

Brumi anyó munka után már az unokákkal törődött. Egy szenvedélyüket azonban nem adták fel: mindketten lelkesen járnak kórusba énekelni, olykor kettőbe is. Mert az éneklés, a zene örök szerelem maradt.

Dörmögő úrnak ugyan már kicsit nehéz a dörmögés, mivel-hogy hallása gyengült, de hát kottát tud olvasni, és a karmester kezét is jól látja.

Barlangjuk mackó-házikó, plüssből, rongyból, kőből, és, még ami más fellelhető anyag, mindenből és minden-hol van mackó. Dörmögő úr macis hálószobában, macis pizsamában dörmög jó éjszakát Brumi mamának, amikor már kibújt macis papucsából. Macis a fogmosó pohár, a pelenka az unoka alatt, macis pohárból isszuk a pálinkát.

Ma nagy ünnep van a barlangban: népes társaság jött össze, itt van az erdő minden lakója, akik medvebarátok.(a jelen levők közül mindenki maga döntse el, melyik állat akar lenni – kivéve a szamarat, az foglalt, az én vagyok).

Az ünnepelt bundáján is szaporodnak az ősz szálak, de Brumi mama ma is olyan friss, fürge és élettel teli, mint volt fiatal bocskorában.

Kedves Brumi anyó, akit neveznek Évának is: őszinte szívvel kívánunk Neked még nagyon sok boldog évet, szerető brummogást az unokáktól, szerelmes csókot, Dörmögő úrtól (aki olyankor nem is dörmög, kedvesen brummog).

Kívánunk továbbra is jó egészséget, élet-örömet, mind az egész jelen levő állatsereglet nevében:

La-csacsi. 2019. március

Cserhalom

(Szent László legendája nyomán)

Két lovas poroszkált az úton, Buda felé. Ruházatukból, díszesen szerszámozott lovaikról nemes származásukra lehetett következtetni. A szolgák és fegyveres kísérőik némileg lemaradva vonultak utánuk.

Az esti tábortűznél Géza, az idősebb fiú – merthogy a nemes urak testvérek voltak – csendesen szólt öccséhez, Lászlóhoz:

Itthon vagyunk. Ez már Magyarország földje.

Azért édesanyánk mellett sem volt rossz dolgunk lengyelhonban – vette át a szót László.

Remélem, a király állja szavát – folytatta Géza. Elvégre az unokatestvérünk.

László felállt, kinyújtózott. Magas, szálfaegyenes alakja fejfelé magasodott mindenki fölé. Gondolatai anyjánál kalandoztak, boldog gyermekkora jutott eszébe. A sok lovagi torna, bajvívás, amiben még bátyja sem tudta legyőzni. A hadjáratokban pedig becsülték hadvezéri képességéért, személyes bátorságáért. Nem talált még legyőzőre. Imára kulcsolt kézzel az égre tekintett. Esti imájában Isten segítségét kérte eljövendő új életéhez.

Az Úr 1064. évét írtuk.

Salamon király testvéri öleléssel fogadta rokonait Budán. Szóban is megerősítette írásban elküldött ígéretét: Gézának hercegséget adományoz, az ország majdnem harmadát. A trónra pedig utódjául jelöli.

László a bátyja mellett maradt.

A következő években együtt ment csatába a király és királyi rokonai az országra törő ellenség ellen. Azon vetélkedtek, ki a legbátrabb a harcmezőn. A győzelmeket együtt ünnepelték.

1068-ban Velence Horvátország meghódításáért indult hadba. Salamon seregével és a királyi testvérekkel a horvátok megsegítésére sietett. A háború minden erejüket lekötötte.

A győzelmi ünnepet szomorú hír árnyékolta: míg ők Velencét győzték, keletről nomád besenyő-kun hordák törtek be Erdélybe, és eljutottak egészen a Tiszáig. Amerre megfordultak, felperzselt falvak, csecsemők és öregek holtteste maradtak utánuk. Rengeteg zsákmánnyal, rabszíjra fűzött asszonyokkal és férfiakkal már kifelé igyekeztek az országból.

A király egy percig sem tétlenkedett. Seregeivel tüstént megindult kelet felé, hogy az elvonuló kunokat üldözőbe vegye.

Ozul, a kunok fejedelme, Néhány napi pihenőt rendelt el csapatai számára. A Kerlés település feletti Cserhalom hegyen vertek tábort. A duhaj vigadozás közben őrszemeitől jelentést kapott magyar csapatok közeledéséről. A vezér nem számított jelentős magyar erők megjelenésére, és fiatal harcosait küldte az ellenség ellen. „Menjetek fiaim, egy kis harci játék jól fog esni” – bízta őket, és nagyot húzott a boros kupából.

A kis csapat lelkesen robogott le a hegyoldalon. Ám amikor meglátták az ellen hatalmas seregét, inukba szállt gőgös bátorságuk.

Most már a fejedelem is komolyra vette a helyzetét. A cserhalmi hegytetőn csatarendbe szedte kun harcosait.

Salamon a seregeit kétfelé osztotta. Ő maga a hegyoldalon indult felfelé. A meredek oldalon nehezen tudott haladni csapatával. A hegytetőről a kunok rettenetes nyílzáport zúdítottak rájuk. Sok vitéz maradt ott holtan vagy sebesülten. A király azonban nem hátrált. Az ifjú királyt harci vágya nem engedte mérlegelni. A hegyoldal néhol olyan meredek volt, hogy csak kapaszkodva tudtak tovább haladni. A megújuló nyílzápor sok áldozatot követelt, míg felértek a csúcsra.

Géza, unokatestvérénél idősebb és tapasztaltabb volt, ezért a hegy másik, lankás oldalára került, onnan könnyen haladhatott az ellenség felé. A nyílzápor is kevesebb kárt tett katonáiban, és csakhamar szemtől szembe álltak a kunokkal.

Véres kézítása kezdődött. Itt is, ott is egyre nőtt a halottak és sebesültek száma. A magyar kopjások sikerrel harcoltak a karddal támadó ellenre. Akit megsebesített az elhajított kopja, könnyebb volt kardélre hányni.

Salamon bátran küzdött, sok ellent levágott. Géza sem maradt el mögötte, okosan forgatta a kardját. A legvéresebb csata azonban László körül folyt. Hatalmas termete félelmetes kopját tartott könnyedén a kezében. A legerősebb, legtapasztaltabb kun harcosok egymás után hulltak el kardjától.

Egy nyílvessző bal vállába fúródott. A királyfi erősen vérzett, ezért lováról leszállva bekötözte a sebet. A vérvesztéstől gyengének érezte magát, de tudta azt is, hogy emberei mennyire bíznak benne. Összeszorított foggal ment előre.

Ozul megérezte, hogy László a sereg lelke. Életében nem talált még legyőzőre, bízott rettenetes erejében, és a sebesült Lászlóra rontott. Kopjáját Lászlóra hajította, aki pajzsával kivédte, de az erős ütéstől egy pillanatra megszédült. Ekkor minden erejét összeszedve, hatalmas kopjáját Ozul felé hajította. A kopja a vezér oldalába fúródott akkora erővel, hogy Ozul lovastól eldőlt. A dobás lendülete a sebesült királyfit is kibillentette egyensúlyából, és lova a fáradtságtól reszkető inakkal a földre rogyott. Nem is kelt fel többé. László ezután a tápáskodó fejedelemre rontott, és fejét kettéhasította, akár egy dinnyét.

A herceg ezzel a győzelemmel megpecsételte a csata kimenetelét. A magyarok üldözőbe vették a menekülő ellenséget, s mind kardélre hányták.

László hercegnek új lovat adtak. A menekülők között meglátott egy kun harcost, aki egy elrabolt székely lánnyal a nyeregben próbált menekülni. Habozás nélkül utána eredt.

Öldöklő üldözés kezdődött. A sebtől elgyengült herceg hiába hajszoalta lovát, a távolság nem fogyott két dárdahajításnyi távolságnál kisebbre. László ekkor átkiáltott a lánynak, hogy elrablóját övénel fogva rántsa le magával együtt a lóról. Mindketten a porba zuhantak. A király kardja pedig utat nyitott a kun koponyán, hogy lelke a pokolra szállhasson.

A csatamezőt holttestek és jajgató sebesültek borították. Salamon király az ellenség halottjait is tisztességgel eltemettette.

Lászlót ezután vitézségeért szinte szentként tisztelték. Később erőskezű, igazságos király lett belőle, aki az égi koronát előbbre valónak tartotta a földi dicsőségnél. Váradon püspökséget alapított, szívesen tartózkodott a székelyek között. A váradi székesegyházban helyezték örök nyugalomra. Az Egyház pedig, aminek mindvégig hű fia maradt, az 1192. évben szentjei közé emelte.

2017. április 10.

Dzsi – pi – esz

Sógorom – aki színész és rendező – felkérést kapott a kolozsvári Magyar Operától egy operett megrendezésére. A bemutatóra feleségével Kolozsvárra ment, és feleségemnek felajánlotta, hogy minket is magával visz, születésnap ajándékkul nővérének. Nejem ugrált a boldogságtól, hiszen erdélyi lány, még Besztercén érettségizett. Szíve még most is, sok-sok év után „hazavonzza”. Sűrű levelezést tart fenn volt osztálytársaival.

Sógorom az utazás összes költségét vállalta, így nem is volt kérdés, hogy ajánlatát elfogadjuk-e. Nagy várakozással készültünk a hosszú útra.

Kolozsváron aztán váratlan meglepetés érte nejemet: volt beszercei osztálytársai bérelt buszon eljöttek a bemutató előadásra, előtte egy kellemes étteremben „születésnap köszöntőt” rendeztek. Képzeltető kedvesem meglepetése, amikor váratlanul egy „osztálytalálkozón” találta magát. Sírva borultak egymás nyakába, ment a mesélés régi történetekről, és az unokákról. Majdnem lekéstük az előadás kezdetét.

Sok könnyes szem integetett a buszból, mikor a színház után elindultak haza. Edit sem jutott sokáig szóhoz, késő éjszakáig mesélt, felelevenedtek a régi emlékek – a régi szerelmek.

Másnap kora délelőtt indultunk haza. Nem a szokott útvonalon, Nagyvárad felé, mert a sógornak este még megbeszélése volt Sátoraljaújhelyen. Térképen kinézte, hogy Szatmárnémeti felé, Csenger-nél a legcélszerűbb átkelni a határon.

Ezen az útvonalon még sohasem jártunk. Nosza, kezembe vettem a térképet, majd én navigálok.

Nem kell, mondta büszkén a sógor, az ő modern, jól felszerelt autójában „természetesen” van GPS, az majd szépen elvezet.

Be is táplálta a célállomásig megteendő útvonalat, és elindultunk. Az okos kis kütyü még hangosan is bemondta, mikor merre forduljunk, ám ezt kikapcsolta, hogy a hölgyek zavartalanul traccsolhassanak, és mi is bekapcsolódhassunk a beszélgetésbe. Neki csak annyi dolga volt, hogy szeme sarkából kövesse a piros vonalat.

Szeretem a térképeket. Szeretem a papíron követni, merre is járunk. Minden helységnév egy megerősítés, jó helyen járunk.

Szóval ölemben a térképpel autóztunk Szatmárnémeti felé. Úgy láttam, hogy az út átszeli a várost, és nagyjából nyugat felé kell tovább menni.

A GPS azonban másfelé irányított. Talán elkerülő út – gondoltam, a dolog azonban egyre gyanúsabb lett, mivel mi észak felé mentünk tovább. Halkan megjegyeztem, hogy térképem szerint talán rossz irányba megyünk, de sofőrünk büszkén mutatott a kütyüre, a piros vonalra, amit pontosan követett.

Nem szóltam többet, de némi balsejtelem azért zavarta eddigi nyugalmamat. És egyre fokozódott – mármint a balsejtelem.

Ekkor sógorom felkiáltott: „látod, ott a határ!”

A határbódé elég néptelen volt, autó rajunk kívül egy sem. Nekem a vámós uniformisa is szokatlannak tűnt.

Begördültünk a sorompóhoz. Sógorom „jó napot” köszöntésére a vámós hasonló szép magyarsággal válaszolt.

Átvette az ablakon át kinyújtott személyi igazolványt.

– Az útlevelét kérem!

– Elég a személyi is.

– Sajnos nem elég.

– De igen, elég – erősködött sógorom – a magyar személyi elég a határ átlépéséhez.

A határórt láthatólag szórakoztatta a párbeszéd. Még egy kis mosolyt is megengedett magának.

– Drága uram, ha én, teszem, azt figyelmetlenségből beengedem önt Ukrajnába, a kilépésnél biztosan nagy balhé lenne, aligha érnének még ma haza.

– Hová? Ukrajnába? Úr Isten, hol vagyunk?

– Ez Románia és Ukrajna határa.

– Eltévedtünk! Dehogy akarunk átmenni! Viszont látásra!

Rückwertzbe kapcsolt, és viharebesen kitolatott a sorompótól.

– Viszontlátásra – szól utánunk derűsen a fiatal határőr.

Most csendben megszólaltam:

– Tudod mit? Kapcsold ki azt a szerkentyűt, és menj arra, amerre a térképről diktálom.”

Jó fél óra múlva Csengeren voltunk. Sógorom az órájára nézett, és megállapította, hogy normál tempó mellett elkésünk a megbeszélésről. Ezért – szokásától eltérően – egy „picit” átlépte a megengedett sebességet.

Budapest felé már kikapcsolta a csodaszerkentyűt, és rábízta magát az út menti irányjelző táblákra.

Fényképezni tilos

1951-ben csodálatos volt a tavasz. 48 fiatal csikó, egy osztály, történelem órán Odüsszeusz kalandos utazásáról hallgattuk tanárunk elbeszélését. Nagy rajongója volt Homérosznak.

A nyitott ablakokon át virágillatos levegő áradt a terembe, és minket most jobban érdekelt a külvilág. A szomszédos technikumban másféle órarend volt, és a lányok most mentek hazafelé. Közük Emil nagy szerelme is.

A lányok viháncolva álltak meg a szemközti járdán, incselkedve mutatták, hogy menjünk ki hozzájuk. Mentünk is volna, ha lehet.

Emil édesapjának volt egy fényképezőgépe. Abban az időben filmet csak nagyritkán lehetett kapni, így nagy kincs volt a gépben levő film. Apja erre családi fotókat készített, de az utolsó kocka még megmaradt. Emil elhatározta, hogy oda fényképet készít szerelméről.

Este táskájába csúsztatta a masinát. Helyet cserélt az ablak mellett ülő fiúval, és várta a lányok megérkezését. A régi épületben vastag falak voltak, el lehetett bújni az ablakmélyedésben. Idős tanárunk soha nem jött el a katedrától, lebukástól nem kellett tartani.

Éppen május elsejének megünneplésére készült a város, és a tervek szerint a helyi gyalogsági laktanya díszszázada is felvonult. A parancsnokág úgy döntött, hogy tart egy főpróbát, és azt éppen a nevezetes napon ejtik meg. Az útvonal az iskola előtt vezetett.

Jöttek a lányok, és egyszerre megjelent a masírozó század. Mindenki nyújtózkodott, hogy lássa a katonákat.

Épp akkor állt Emil is az ablakba, és megcsinálta az áhított képet. Még örült is, hogy a katonák is rajta lesznek.

Ekkor egy ló feje jelent meg az ablakban (a régi épület földszinti ablakai alacsonyan voltak). A lóhoz tartozó lovas századparancsnok főhadnagy elvtárs volt.

Ijedten vártuk, mi történik. Emil halott sápadtan állt az ablakban. Abban az időben a fegyveres testületet tilos volt fotózni, így szólt a szigorú szabály. Börtönt is lehetett kapni érte.

A főhadnagy a fényképezőgépet kérte. Édesapámé – mondta reszketve Emil, miközben a ló feje felett kiadta a gépet.

A főhadnagy komótosan kinyitotta a hátlapot, és kihúzta a filmet. Egy pillanatig gondolkozott, majd a gépet visszaadta Emil kezébe.

Most el kellene koboznom a gépet, és feljelentést tenni a rendőrségen – mondta, majd hozzátette: érettségi előtt nem lenne jó egy ilyen meghurcolás, ezért ettől most eltekintek. De máskor ne próbálkozzék ilyesmivel!

Meghúzta a kantárt, mire a ló felemelte fejét az ablakpárkányról, ahol eddig kényelmesen támaszkodott. Elügettek a század után.

Csalódottság és megkönnyebbülés ült az arcunkon. Megúsztuk, de oda lett a film. Hogy mit fog ezért otthon kapni Emil, most másodrangú volt.

Odüsszeusz kalandjairól viszont nem tudtunk semmit. Csak a ló hallgatta figyelmesen az előadást. Állítólag, a délutáni ki mit tudot a laktanyában a ló nyerte meg Odüsszeuszról tartott előadásával.

Gáz van!

(vagy talán még sincs?)

A mi otthonunk egy 36 lakásos társasházban van. A hatvanas években épült, a kor akkori színvonalán modernnek számított. A két lépcsőház egy-egy emeletére 3-3 lakás került, és a fenti adatokból könnyen kiszámítható, hogy hatemeletes házról van szó. Az építéskor többen a négy emeletes verzió mellett kardoskodtak, mert ahhoz nem volt kötelező lift beépítése, így költséget lehetett volna megtakarítani. Bezzeg most már, hogy az idő felettünk is elszaladt, jól jön a segítség lépcsőmászás helyett.

A ház – és ezzel semmi különlegeset nem mondtam – villany és gázfüggő. Az elsőről most ne essék szó, jelen témánk a gáz. Amivel főzünk, fűtünk, fürdővizet melegítünk. Konvektorok voltak minden helyiségben – ez volt akkor a modern, – a szellőzők elcsúfították a homlokzatot, előnye viszont, hogy mindenki egyénileg tudta szabályozni a meleget.

Meg kell említenem, hogy valami véletlen folytán mind a 36 lakás az eredeti tulajdonos birtokában volt, legfeljebb a generációk cserélődtek. Mindenki ismert mindenkit, mindenki jóban volt mindenkivel, akár egy nagy család. Nemrég például közös kerti ünnepséget tartottunk (bográcsgulyás, pogácsa), és együtt ünnepeltünk a ház legidősebb lakóját, Józsi bácsit az A lépcsőház 2. emeletéről. 90 éves kora ellenére – hála Istennek – jó egészségnak örvend, és azt is tudni kell róla, hogy hosszú évekig a beköltözésünkötől ő volt az első közös képviselőnk.

Egy szép tavaszi nap reggelén történt, hogy éktelen kopácsolásra ébredtünk. A Gázművek cserélték az elhasználódott utcai fővezetékét. Most éppen az aszfaltot törték fel légkalapáccsal.

Azért értesíthették volna előre a lakókat.

Egy nap alatt felbontották az egész utcát. Másnap már egy parkológép jelent meg, ásta az árkot. A földet az úttest felőli oldalra rakták, elfoglalva egy közlekedési sávot, ezzel megszüntették a parkolási lehetőséget is a házak előtt. Maradt egy sáv, így a mi utcánk egyirányú utca lett. A lakóknak pedig megoldást kellett találni a parkolásra.

Két alternatíva kíváncszott:

Kerestek a környéken, minél közelebb, egy üres helyet, és azt elfoglalták. Innen aztán nem mozdultak, „bérelt helyük” lett. Ezzel viszont együtt járt, hogy ráfanyalodtak az autóbusszal való munkába járásra. Volt, akinek az utasok mutatták meg, hol van a leszállást jelző gomb (a közönség nagy derűtsége közepette).

Aki nagyon kényelmes volt, vagy messze a munkahelye, esténként a parkolóvadászat sportját űzte. Keringeni a házak között, amíg egy üres hely akadt. Eltartott jó fél órát is. A házi-humor „parkoló rodeónak” nevezte a keringőt.

Közben a csőfektetés is haladt, szép komótosan. A munkagödörben nincs elég hely az új csővezeték összeillesztésének, ezt a járdán végezték el. Hat ember (megszámoltam őket) egy nap alatt összeszerelt körülbelül egy 25 méteres darabot.

Másnapra maradt a cső behelyezése az árokba. Köteleket vetettek át a cső alatt, a hat ember éppen meg tudta emelni. Aztán be a gödörbe, mint a sírásók csinálják.

És akkor jött a „nem várt” probléma. a járda szélén állt egy telefonfülke, továbbá egy mobil WC, amit a gázosok telepítettek. Átemelni lehetetlenség, megkerülni nem volt elég hely. Öt munkás szépen helyet foglalt a csövön, a hatodik (feltehetően a munkavezető) pedig elkezdett telefonálni (Józsi bácsi, aki, mint említettem az első közös képviselő volt, második emeleti ablakában könyökölve csóválta a fejét).

A munkavezető telefonon megrendelte a darus kocsit (itt kellett volna kezdeni), aztán leült ő is a másik öt mellé. Vártak. Letelt

a munkaidő, a darus kocsi nem jött. Majd holnap. A hatok szépen hazaballagtak (Józsi bácsi, aki, mint említettem, az első közös képviselő volt, erősen csóválta a fejét).

Másnap reggel a darus autó fél óra alatt helyére emelte a csövet.

Ezután következett a fogyasztók- vagyis a házak – rákötése az új vezetékre. A mi házunkban az A lépcsőházban kialakított fogadó helyre jön be a gáz. Kiásták az árkot a ház faláig, kicserélték a csövet. Három nap alatt az egész utcával készen voltak. A munkavezető leellenőrizte a munkát, a munkaárhokkat visszatemették. A munkások elvonultak, a gépkocsi tulajdonosok visszafoglalták területüket.

Már csak a nyomáspróba volt hátra. Minden lakót felszólítottak gázkészülékeik elzárására, a főcsapot megnyitották, és jöhetett a gáz. A műszerek azonban szivárgást jeleztek, gáz elzárva. Hol van a szivárgás? A közös képviselő felhajtott egy hivatalos engedéllyel rendelkező szerelőt, egy hét alatt végig járták az összes lakást, minden csapot leellenőriztek. Miután az összes lakásról elkészült a jegyzőkönyv, újabb egy hét után megjelent a mérőkocsi: a gáz szivárog!

Erre már Józsi bácsi (aki, mint már említettem, az első közös képviselő volt), leballagott 2. emeleti megfigyelő állásából, és a tanácstalan munkavezetőnek csendben javasolta: csinálják meg a próbát úgy, hogy a házi főcsapot elzárják, de a Gázműveknek a gödörben elhelyezett elzáró csapját nyitva hagyják.

Nem túl lelkesen, de a munkavezető megismételtette a mérést. És láss csodát: a gáz most is szivárgott. A hiba nem a házban belül, azon kívül keresendő.

Visszarendelték a „gödör ásó brigádot”, és újból feltárták a bekötő csövet. A művezető belenézett, és arcán látszott, hogy most leírhatatlan csúnyát gondolt a szerelőről. Ugyanis elfelejtették összekötni az új csövet a házba vezető csomakkal. A két csődarab

között 20 cm „rés” tátongott. Józsi bácsi (aki, mint említettem...), most már nem csak a fejét ingatta.

Másnap a szerelők ”befejezték” a munkát, aztán eltelt még öt nap, a mérő kocsi ismét megjelent, csodák csodája: minden rendben!

Egy hónap után végre főzhettünk, fürödhettünk. Visszaadtuk a kölcsönkért rezsókat, amelyeken néha három család melegítette a vacsoráját, eltehattuk a lavórt, amelyben tisztálkodási célból vizet melegítettünk. Arra mégis jó volt ez a tortúra, hogy ismét bebizonyosodjék: 36 lakás, egy család.

Itt véget kellene érni a történetnek.

Néhány hét múlva azonban levél érkezett a Gázművektől: mivel a „hiba” a telken belül történt (a járda már a ház „tartozéka”), ott a tulajdonos dolga a „karbantartás”, ezért a második felásás, hiba kijavítás, visszatemetés költségeit a tulajdonos kötelessége viselni. Felszólítottak, hogy mindezért fizessen a lakóközösség 1.150.000, azaz Egymillió százötvenezer forintot.

Döbbenet forgattuk a levelet. Hiszen nem a mi hibánkból keletkezett a többletköltség!

No erre Józsi bácsi (akiről már említettem, hogy a ház első közös képviselője volt), már nem csóválta a fejét. Nyakkendőt kötött, taxit rendelt, és elviharzott. Még ebéd előtt visszatért (tudta, hova kell menni).

A taxióra 1.150, azaz Egyezeregyszázötven forintot mutatott. 36 felé osztva, nem mellbevágó összeg.

2018. január

Gyárlátogatás

Sarus Ottó, ötvenes éveiben járó vegyészmérnök, a Célia Vegyiművek Nemzeti Vállalat főmérnöke. A gyár, amiben évtizedek óta dolgozott, fő profiljában kozmetikai cikket készít.

Sarus Ottó megrögzött agglegény, mind a mai napig édesanyjával élt együtt 3 szobás, budai lakásában. Káros szenvedélyektől mentes, nem dohányzott, csak bort ivott, minden vacsora után egy pohárral. Soha nem többet. A sört kimondottan utálta, a töménytől égett egyébként is mindenre érzékeny gyomra. Munka után sietett haza, órákat elüldögélt kedvenc foteljében egy jó könyv – Jókaitól Tolsztojig – társaságában, a Bartók rádió klasszikus zenei műsorait hallgatva.

A gyár több alapanyagot a Német Demokratikus Köztársaságból szerzett be. A többség azonban röviden csak Kelet-Németországnak mondta. Partnerük a VEB Waldleben Chemische Werke, többféle alapanyag szállítója (VEB: Volkseigener Berieb jelentése megfelel a magyar Nemzeti Vállalat-nak). A két gyár szerződésének meghosszabbítására a német partner meghívta a magyar vállalat delegációját. Amit itthon természetesen elfogadtak.

Az egyszemélyes delegációra Sarus Ottó jelöltetett főmérnöki funkciója, és annak okán, hogy anno németből érettségizett.

Sarus Ottó nem szerette az utazással járó törődést, az idegen kosztot, nem szívesen vált meg kedvenc foteljétől sem. Ezért kötötte, hogy csak a legrovidebb időre, egy éjszakára utazik ki, az aláírási ceremónia néhány óra alatt elintézhető.

Sarus Ottó reggel szállt fel Ferihegyről, másfél óra az út Lipcséig, onnan félórányi vonatozással érkezett Sommerwaldba.

A kisváros pályaudvarán hasonló beosztású kollégája, Hans Rheinbach üdvözölte viharos kézfogással, váll-lapogatással. Az

igazgató kölcsön adta Rheinbach úrnak a vállalati Volgát, amivel perceken belül a szállodánál voltak. Nem kellett messze menni, az egész város nem számlált 20 000 főnél több lakóst.

A recepciós átadta Sarus Ottó szobájának kulcsát, Rheinbach úr kijelentette, hogy Sarus Ottó az ő vendége ebédre (hogy pontosabban legyünk: a vállalat pénzén), a hallban várja.

Rheinbach úr határozottan élvezte a helyzetet. Aperitifnek dupla konyakot rendelt.

Sarus Ottó balsejtelme beigazolódni látszott. A konyak valóban kellemes illatú volt, dicséretére a német vegyiparnak, mert egyébként szőlőt sose látott. Megpróbált mosolyogni, miközben gyomra enyhe görcsben fejezte ki nemtetszését.

Az erőleves csészében viszont nagyon jó volt, kellemesen simogatta konyaktól meggyötört gyomrát.

Rheinbach úr igazán ki akart tenni magáért. A séffel már előbb megállapodott, hogy kapcsolatait kihasználva beszerez első osztályú marhabélszint, és a fő fogás steak lesz. Eredeti angolosan, félig átsütve. Sarus Ottó gyönyörködve nézte tányérján a barnapirosan csillogó vastag hússzeletet, míg le nem vágta az első falatot. Meglátta a nyers, sötét rózsaszínben játszó nyers véres marhahúst. Leküzdve gyomrának minden ellenkezését, megpróbálta elrágni, ami a szájában volt. Később rájött, jobban jár, ha egyben gyorsan lenyeli.

Rheinbach úr arcán földön túli mosollyal étkezett, nem is étkezett, evett, falt.

A pincér eközben már behozta a két nagy korsó sört. A vendég látó egy szuszra az egészet beküldte a marha után. És már rendelte is a második kört. Ezt azonban Sarus Ottó már udvariasan elhárította. Pedig a sör tényleg jó volt, NDK csúcsminőség: Radeberger. Sarus Ottó csak annyit érzett: keserű.

A harmadik korsónál Rheinbach úr kényelmesen hátra dőlt a székén – és rágyújtott egy szivarra.

Sarus Ottó füstfelhőben fuldoklott. Érzékeny gyomra lassan liftezett fel – le, legszívesebben búcsút mondott volna tartalmának. Kávét rendelt, és a hosszú lére főzött „németes” forró ital némi rendet teremtett belvilágában.

A szivarnak is vége lett egyszer, és Rheinbach úr székéről fel-tápáskodva, elnézést kért, de neki még vissza kell menni a gyár-ba. Sarus Ottó kérdő tekintetére csak annyit mondott: a hivatalos részre majd holnap délelőtt kerül sor, addig is érezze jól magát nálunk a kedves vendég. Holnap $\frac{3}{4}$ 10-re érte küldi a kocsit. Még egy barátságos kézfogás, és kissé bizonytalan léptekkel elindult az ajtó felé.

Sarus Ottó rövid töprengés után meggyőzte önmagát, hogy a két lehetőség: városi séta, vagy délutáni szieszta közül az utóbbit választja. Még vacsorázni sem ment le.

Reggel pontosan $\frac{3}{4}$ 10-kor a sofőr jelentkezett Sarus Ottónál. 10 órakor Rheinbach úr bemutatta a vendéget a vezérigazgató-nak. Még helyet sem foglaltak, a titkárnő megjelent a repi konyakkal. Valódi francia konyakkal, amit Sarus Ottó egyáltalán nem tudott értékelni. Két pohárka után végre sor került a látoga-tás „hivatalos” részére. Rheinbach úr végigrohant vendégével az üzemcsarnokon, lelkesen magyarázva pergő szász akcentusával, melyből Sarus Ottó egy szót sem értett. Mire a vezérigazgató iro-dájába visszaértek, már ki volt készítve az együttműködési meg-állapodás, csak alá kellett írni. Ennek örömére ismét jött a titkár-nő, poharakkal.

12,30-kor szívélyes búcsú, miután megegyeztek a viszontlátoga-tás időpontjában. 13 órakor indult Sarus Ottó vonata, éjfél tájban szállt le a repülő Ferihegyen.

Két hónap múlva Sarus Ottó a repülőtéren várta a háromtagú delegációt, élén Hans Rheinbach úrral. Estére járt az idő, így a szálloda ajtajában a másnapi találkozó megbeszélésével búcsúztak egymástól. Sarus Ottó sohasem tudta meg, hogy a három úriem-

ber hajnalig iszogatott a szálloda bárjában. Jutalom-szabadságnak tekintették az utazást, mint ahogy az is volt tulajdonképpen, hiszen „hivatalos” program nem volt más, mint „megismerkedés” a partner gyárral.

Sarus Ottó nem tudta mire vélni, hogy a delegáció másnap telefonon a 10 órás találkozót 11 órára kérte módosítani. Végül fél tizenkettő lett, mire a taxi megállt velük a Célia Vegyiművek NV épülete előtt.

Pálinkó vezérigazgató nagy megerőltetéssel szívélyes mosolyra kényszerítette arcvonásait. Dühös volt és ingerült, mert a vendéglátás érzékeny sebet ütött reprezentációs keretén. Amire – mint arra már utaltunk, – semmi szükség nem volt. Tetejébe három fő! Sarus Ottóval már előre megbeszélte, hogy a kötelező fogadás kivételével minden programról neki kell gondoskodni. Sarus Ottó pedig már készült rá, hogy fizikai szenvedése miatt némi elégtételt vegyen a kedves Rheinbach úron.

Már a vezérigazgatói irodában kezdte. A kötelező koccintásra a titkárnővel féldecis poharakba töltötte a legerősebb pálinkát, de a sajátjában és a főnökében víz volt. A kissé fejbe ütött társaságot azután végig vezette a gyár összes műhelyén, még a dobozolon is. Két és fél órán át, megállás nélkül. S mikor elcsigázva végül a portásfülkét is megtekintették, azzal búcsúzott, hogy hétre értük meg, hivatalosak egy igazi „magyaros” vacsorára.

A Mátyás – pincében foglalt asztalt. Étvágygerjesztőnek dupla szilvórium. Szegedi halászlé, kis bográcsokban tálalva. Kissé csípősen. Kivéve Rheinbach úr adagját, Sarus úr „megkérte” a pincért vágjon bele még egy csípős zöldpaprikát. A delikvens a harmadik kanál után kért egy kis kenyeret. Az ötödiknél a pohár után nyúlt. Jóféle száraz fehérborral volt töltve. Minden ötödik falat után ivás, Sarus Ottó nem hagyta kiürülni a poharát. Mire a bogrács kiürült, kiürült egy palack bor is. A másik két vendég váltig dicsérte a finom hallevet, egy másik üveg előttük is üres volt már.

Sarus Ottó imádta a túrós csuszát sok tepertővel. Ezt ajánlotta vendégeinek is. A szakács nem sajnálta a tejfölt sem, minden tányért jól megpúpozott. Ádáz küzdelem folyt Rheinbach úr és a csusza között. Sarus Ottó megsajnálta, és felajánlotta, hogy bárborra nem illik a sör, szívesen rendel vendégének. A pincér megszámlolta: 8 korsó sört ivott meg a három vendég.

Rheinbach úr szenvedett, de hát az étteremben senki nem dohányzott, így ő sem mert rágyújtani.

Megittak egy üveg pezsgőt „János-áldásnak”, és sűrű ölelkezések közepette mondtak egymásnak istenveledet.

Kora reggel Ferihegyen, míg a beszállásra vártak, Rheinbach úr ráébredt, hogy a gyárlátogatásból semmire nem emlékszik.

2019. június

Ilonka

Áció, káció, vakáció – az utolsó betű is felkerült a táblára. A Kerekfalú-i iskola diákjai a tanévzáró ünnepélyre gyülekeztek, ami egyúttal a búcsúzó nyolcadik osztályosok ballagási ünnepe is volt.

Gál Ilonka is ballagott. Telt, formás alakja idősebbnek mutatta társainál, de a derékig érő szőke copfjai még a kislányra utaltak.

Örömmel mutatta bizonyítványát, amelyben a négyesek mellett két hármassal is megbújt, de példás magatartásáért osztályfőnökétől külön dicséretet is kapott. Édesanyja meghatottan ölelte magához legkisebb gyermekét (két bátyja várta otthon), a mindig komoly édesapja is elégedetten simogatta meg szőszke buksiját.

– Nos, döntöttek már, megy gimnáziumba a lány? – kérdezte osztályfőnöke édesanyját.

– Hát, még megbeszéljük – volt a bizonytalan válasz. – Itthon is nagyon elkelne a munkás kéz. Az idősebbik fiam jövőre végez a mezőgazdasági szakiskolában, addig nem számíthatunk rá. A kisebbik pedig nem vonzódik a földhöz, autószerelőnek tanul. Sok így kettőnknek az urammal az öt hold, meg a jószág. Az orvos figyelmeztette is az uram, jobban kellene vigyáznia a szívére, a frontszolgálat megviselte. Két év az orosz fronton, még szerencse, hogy a hadifogságot elkerülte.

A tanárnő megértően, de szomorúan bólintott.

– Gondolják meg – mondta még búcsúzóul.

Annak ellenére, hogy hétköznapi volt, finom kétfogásos ebéd várta az ünnepeltet. Máskor csak vacsorára főzött az asszony, nap közben férjével a földeken dolgozott.

Ebéd után Ilonka apja ledőlt egy kis pihenésre, a fiúk kimentek megetetni az állatokat.

Ketten maradtak, anya és lánya. Nehezen indult a beszélgetés.

– Nagyon szeretnél a gimnáziumba menni?

– Tudod, Anya, ha leérettségizhetek, olyan sok lehetőségem lenne életpályát választani. Ha itthon maradok, mi vár rám? Itt az a szokás, hogy a lány maradjon az anyja mellett, tanuljon meg mindent, amit egy jó háziasszonynak tudni kell. Eltelik egy-két év, és párt keresnek hozzá, bekötik a fejét. Nálunk a 18 év feletti lány már vénlánynak számít. Én nagyon jól érzem magam itthon, szeretem a föld szagát, az állatokat, de ennél többre vágnék. Szeretnék magam dönteni az életemről.

– Megértelek, lányom, de itthon is nagyon elkelve a segítség. Édesapádnak egyre nagyobb teher a gazdaság, bátyád is csak egy év múlva végez. Kell a munkás kéz.

– Már beszéltem az igazgató úrral, szívesen várnak, a kollégiumban is meg van a helyed – lépett be végszóra Ilonka apja.

A lány boldogan borult apja nyakába. Anyja szemében megjelent egy könnycsepp.

A padlásról előkerült Nagyapa katonaládája. Ez kíséri Ilonkát holmijával a városba.

A kollégium két saroknyira volt a gimnáziumtól. A szobákban négy ágy volt, Ilonka a szomszéd kisvárosból jött három lánnyal osztozott. A másik három egy iskolából jött, régóta jól ismerték egymást. Míg elrendezkedtek, folyamatosan járt az etetőjük, hiszen sok közös emléket hoztak magukkal.

Ilonka csendben rendezkedett. A lányok kuncogtak rajta, hisz ruhatára olyan „falusias” volt. Abban az időben még sokban őrizték a régi hagyományokat,

– Felpróbálhatom? – kérdezte ingujjára mutatva az Irén nevű szobatárs.

Ilonka készségesen nyújtotta oda a kért ruhadarabot. Irénke illegette magát benne a tükör előtt, és megállapította, hogy ez neki is jól állna.

Ezzel megtört a jég. Kérlelték Ilonkát, meséljen a családjáról, a faluról. Bátyjai nevének említésére felcsillantak a fruska-szemek, sűrű kérdéscsúszó hullott Ilonkára, hogy milyenek, mit csinálnak, hány évesek. Szavát vették, hogy hamarosan bemutatja őket, hiszen most ők is itt élnek a városban.

Teltek, múltak a hetek, Ilonka nagyon szorgalmasan és sokat tanult, szép eredményeket ért el. Esténként, mikor eloltották a villanyt, gondolatai sokszor otthon jártak. Hiányzott neki a család, a falu. Itt még a levegő is más.

Más? Ugyan miért más? Mi hiányzik itt neked?

A trágyszag – felelte kissé zavarodottan. Azt jelzi, hogy sok jószág van az istállóban.

Elképzelni sem tudom – kuncogott Irén. És a „trágyszag” rajta ragadt Ilonkán. „Kis trágyszagú” – így szólították maguk között. Nem haragudott érte, mindenkinek volt valami csúfneve. Ez divat volt a gimiben, ebből a tanárok sem maradhattak ki.

Végére járt az év, közeledett karácsony. Már a szünetben járt az esze minden tanulónak. Ilonka is izgatottan készülődött, már nagyon hiányoztak a szülei, a régi barátok.

Karácsonyra vásárolt egy szép fehér zsebkendőt, négy sarkába színes mezei virágokat hímzett. Édesanya biztos örülni fog a szép ajándéknak. Édesapával nagyobb volt a gondja, hiszen zsebkendőt mégsem hímezhet egy férfinak. Hosszas töprengés után úgy határozott, hogy egy szép piros zsebnaptárt vesz ajándékba. A lányoktól kapott színes karácsonyi papírba csomagolta, így ünnepibb lett az ajándék.

Az állomáson szülei várták. Ilonka szorosan belekapaszkodott anyja nyakába, szorította, nem akarta elengedni. Nem láthatta, hogy az Édes csendesesen sírdogál.

Aztán mindenre fény derült. Az őszi szervezték a termelőszövetkezetet, városi emberek jártak házról házra „agitálni” a belépésre. Ilonka édesapja nem akart a közösbe menni. Már a szomszédjai

is kérelték, ne makacskodják, rossz vége lehet a dolognak. Elvégre „módos” ember, hamar rásütik, hogy nem teljesítette a beadást, és viszik is a börtönbe. Nem hitt a szóbeszédnek mindaddig, míg egy éjszaka a kerítésére meszelték, hogy „kulák!” Megtört, vitték a tehénkéket, vitték a két szép lovát. Először rá akarták beszélni, legyen az elnök, hiszen kiváló gazda. Hallani sem akart róla, így a növénytermesztő brigádba osztották. Nagyon megváltozott: szigorú arcáról eltűnt a mosoly, napokig szótlanul járt-kelt, a fulladás is többször jelentkezett, mint azelőtt (a szívével nem volt minden rendben).

Szomorúra sikeredett a karácsony. A kislány zavartan próbált eligazodni az újfajta falusi életben, a városban semmit sem tudtak a történekekről. Téblábolt az udvaron, az üres istállóban, hiányzott a reggeli fejés öröme. Nehéz szívvel vett búcsút az ünnepek után, mikor újra kezdődött a tanítás.

Már készülődtek a húsvéti vakációra, amikor Ilonkát az igazgatói irodába hívták. Elszorult szívvel lépkedett a pedellus után. Még soha nem volt bent, a „szentélyben”. Még inkább megdöbben, amikor édesanyját látta az igazgató úr mellett, fekete ruhában. Valami nagyon rossz érzés markolta a szívét. Anya a sírástól szólni is alig tudott. Tegnapelőtt az emberek kocsin hozták haza a férjét. „Lefordult a traktor üléséből, azóta nem tért magához” – mondták az orvosnak. A doktor ismerte a betegét, szíverősítő injekciót adott, és hívta a mentőket. Jó 20 percbe telt, mire megérkeztek, de csak a halál beálltát tudták megállapítani.

Ilonka zokogva állt testvéreivel a koporsó mellett. A tisztelendő szép beszéddel búcsúztatta, de Ilonka egy szót sem értett belőle, zokogott, és édesapja arcát látta maga előtt.

Miből telik ezután az iskolára – ez a kérdés csak másnap lett otthon beszéd tárgyává. Édesanyja papírt és ceruzát hozott, számolt. Akárhogy is próbálkozott, mindig egy eredményre

jutott: a három gyerekre nem tud keresni. A két fiú már végzős, és a férfinak fontosabb a kenyérkereset, így hát Ilonkának kellett feladni az álmait.

Osztálytársai sírva búcsúztatták. Nagyon megszerették Ilonkát. Velük sírt az osztályfőnökük is.

Mint „iskolázott” lány, az irodába kapott beosztást. Bánatát a munkába temette. Lassan-lassan belenyugodott, hogy a sors úgy akarta, élje tovább szülei életét.

Eltelt néhány év. 19 évesen megismerkedett egy jóra való fiúval a szomszéd faluból. Szerelmi házasság volt. A két fiú megnősült, elköltözött otthonról. Ilonkáék hozzá építettek az öreg házhoz, két szép szobát, volt külön konyhája, fürdőszoba is (két éve kiépült a vízvezeték).

Már nem sírt a város után. Itt nőtt fel, itt érezte magát otthon, az övéi között.

Szép, kora tavaszi nap volt, már melegen sütött a Nap. Vasárnap ebéd főtt a konyhában. Ilonka kiállt az ajtóba. Férje a konyhakertben palántázott, két éves kisfia a cicával játszott az udvaron.

Arcát a nap felé fordította, és mélyen beszívta a jázmin bokrok mámorító illatát. Aztán elnevette magát: valami még most is, évek múltán is hiányzott neki a levegőből.

A trágya szaga.

2018. december

Kedvesem, Picurom!

Az előbb újra olvastam Orgonaillat című versedet: „Lelkét körbelengi orgona illata, / szeretettel gondol csók ízű tavaszra”.

Idézhettem volna mást is belőle, és még vagy száz versedből, amiből a Te hangod zenél bennem. Lágy, romantikus, szerelemben, érzelemben gazdag versek sora.

Olyan, mint az életed. Olyan, amilyennek megismertelek 36 évvel ezelőtt (úristen, hogy futnak az évek!). Olyannak, amilyenre mindig is vágytam. Lettél volna csúnyácska, a lelkedért akkor is Téged választottalak volna. Vágytam egy ilyen asszony ölelő karjára. Mindent láttam Benned, ami addig hiányzott, sokszorozta vágyam, hogy én megkaphassam.

És mégis vacilláltam, sokáig. Nem tudtam eldönteni, hogy egy álom valaha valóra is válhat. Megérdemlem én? Olyan, aki mindenkihez kedves, van egy jó szava, egy mosolya, akinek nem kell szólnia, mert a szeme beszél, vajon milyen lenne hozzám, ha minden nap nekem kellene főzni, rám mosni, vasalni. Hiszen a hétköznapiak többen vannak az ünnepnél.

Elnéztelek munka közben. Lehetőségem volt rá, sokat dolgoztál nekem az írógépnél. És elképzeltem hálóköntösben – az ágyban. Egyre nagyobb, erősebb lett a vonzása, egyre jobban hiányzott, ha nem láttam. Vasárnap délután órákat sétáltam az iskola környékén, hátha meglátom az ablakában. Mint egy taknyos, szerelmes gyerek.

Ha nem is szólt, de a szeméből láttam, hogy nem vagyok közbömbös számára. Bátorított. Aztán tényleg legyőztem minden zavaromat, és megcsókoltam. Nem volt ideje visszaadni, mert zavartan elkaptam a fejem. Egyszer. Másodszor már nem. Akkor megpecsételtam a sorsom.

25 évvel ezelőtt, 61 évesen feleségül vettelek. Te 48 voltál. Tudtam, hogy nagy fába vágom a fejszém, nagy volt a korkülönbség. Majdnem meg is bosszulta magát. Most nem filozófálok arról, mi volt az oka, nem azt vártad, amit kaptál.

Egy rövid, de nehéz idő után kivasaltuk a gyűrött ágyneműt. Sajnos már csak képtelenen. A 13 év „meglátszott” rajtam. Az együtt töltött 25 év azonban cementnél is erősebben összekötötte életünk.

Ismerőseink példaképp emlegetik házasságunk. Soha, egyetlen pillanatra nem bántam meg, hogy Hozzád kötöttem az életem.

Sokszor elmondom, talán unod is: szeretlek, szerelemmel, mint 30 évvel ezelőtt. Sőt most, hogy idősebb lettem, még jobban hiányzol. Utánad jövök, ha gépezel, veled megyek a szobába, ha lefekszel. Szeretem a társaságod, még ha alszol is mellettem, de ott vagy!

Vágyom Rád. Ilyen egyszerű.

Ha elaludni készülsz, Feléd hajolok, mosolyogsz. Akkor egyszerűen gyönyörű vagy, mint egy kis angyalka, tényleg! Van, hogy egész nap erre a pillanatra várok.

Még mindig csinos vagy, jó alakod alig változott (egy kis pocak...) Nem csak belül vagy szép, kívülről is kíváncsú – korodnál sokkal kevesebbnek látszol. Nem csak az én szemeim szépítenek meg, ezt mindenki látja. Mondják is. Én erre büszke vagyok – ez az ÉN feleségem!

Nem tudtam Neked gyémántgyűrűket adni, Mallorcára vinni nyaralni. De Neked adtam hűségem, szeretetem, minden nap a Te kedvedet keresem. És azt hiszem, Te is többre becsüled a gyémántnál, hogy 25 éve nem feküdtünk le haraggal, megbántódva.

Szívem tele 25 év orgonailatával, csók ízű tavaszokkal.

Csak egyet kívánok: maradjon ez így, „holtomiglan – holtodiglan”

Ámen.

2018. június

Kórház

Nem, nem egy bizonyos fővárosi kórházról szeretnék írni, csak egy átlagos kórházról, egyről a sok közül. Ne egy jól felszerelt fővárosi intézményre gondoljon a Kedves Olvasó, inkább egy kisváros régi építésű ispotályára, valahol a Kárpát-medencében.

Nyári szabadságunk alatt találkoztam vele. Szokás szerint autónkkal csavarogtunk, szerettünk világot látni. Éjszakára kempingekben sátoroztunk, de ha éppen nem volt estére sehol a közelben, bárhol felvertük éji szállásunk.

Út közben történt a baj. Talán megemeltem magam, minden esetre hasamon diónyi daganat nőtt, és nagyon fájt.

Nem volt egészen váratlan. Sebész orvosom már régen megállapította, hogy van egy kis mértékű sérvem, de a műtét még nem sürgős, hordjak sérvkötőt. Ősszel pedig befekszem műtetre.

Nem látszott semmi, nem fájt semmi, így hát a sérvkötőről szépen elfelejtkeztem. Most aztán itt a baj. A „púp” még csendesen nőtt is a hasamon.

Összecsomagoltuk a sátrat, és a legközelebbi városban megkerestük a kórházat. A főorvoshoz irányítottak, különleges esetekben ő dönthet. Rövid vizsgálat után kimondta, amit már sejtettem: ki záródott a sérvem. Ezt bizony meg kell műteni, még pedig haladéktalanul.

Előkerített egy nővért, aki elkísért mindenhová, ami a műtét előtt kötelező: tüdőröntgen, teljes vérkép, EKG. Majd a kórterembe kalauzolt.

Az első emeleten balra, nagy kétszárnyú ajtó tetején felirat: FÉRFI KÓRTEREM. Így egyes számban. Aztán belépve láttam: tényleg egy kórterem. De hatalmas. Alig láttam a végét. Ebben a hatalmas hodályban jobbra – balra végig a fal mentén áttetsző plexi „falak-

kal” bokszkra osztották a termet, egy-egy bokszban két, esetleg három ágy. A bokszkok a széles középső folyosó felé nyitottak voltak. Öt, vagy hat mindkét oldalon, csak felületesen számoltam meg őket.

– Ez a legújabb fejlesztésünk – dicsekedett a hölgy – így mégis csak barátságosabb, nem?

– Ó, nagyszerű – mondtam minden meggyőződés nélkül. – És megmutatná, melyik lesz az én ágyam?

– Sajnos minden ágy foglalt, de ne bánkódjon, extra elhelyezést kap. Különszobát. Kérem, kövessen!

Végimentünk a hosszú termen, melynek végén balról volt a három WC (a középső dugulás miatt hetek óta zárva), jobbról a zuhanyozók.

Majd következett egy újabb szárnyas ajtó, KÖTÖZŐ, volt a felirat.

Tényleg a kötöző volt, csak hogy egyúttal nővérszoba is, és az éjszakai ügyeletes orvos tartózkodási helye. Itt egész nap, de még éjjel is nagy volt a sürgés forgás, állandó volt a járkálás, jövés-menés.

Kísérőm a kötözőből nyíló szobához vezetett. Keskeny kis helyiség, részben raktárnak használták, az öreg bútoroktól ablakot nem lehetett nyitni. Volt benne egy öreg vaságy a fal mellett, és még egy fekhely, szemben az ajtóval. Mivel ez már foglalt volt, a „választék” maradt a vaságy. Hamar megtapasztaltam, hogy a rugózata még kiváló, a matrac sem műemlék, kényelmes fekvés esett rajta.

Miután a nővér magamra hagyott, kényelmesen elnyújtóztam az ágyon, el is aludtam.

Éktelen zenebona riasztott fel álmomból. Most vettem észre, hogy ágyam végénél van egy öreg falikút, onnan jött a hang: szörtyögés, lezuhanó víz gurgulázása, leginkább egy öreg, horpadt trombitára emlékeztetett, amin most tanul valaki játszani.

A falikút nem működött, vagyis csak a hangorkán „folyt” belőle. De gondos kezek bekötötték az egyik WC lefolyóba, így ahány-

szor kívül valaki lehúzta bélműködése termékét, a hangverseny kezdődött előről. Szerencsére a leghátsó WC-be kötötték be, a beteg viszont nem szeret gyalogolni, így inkább az első ülőkét részesíti előnyben.

Ekkor akcióba lépett szobatársam. A bemutatkozáskor elmondta, hogy egy hónapja operálták lágyéksérvét, ami most újból szétnyílt.

– Fogtam magam, bejöttem, és közöltem, hogy hozzák helyre, amit elrontottak.

Most viszont hangosan hívta a nővért, aki a köztük levő 10 lépés távolság ellenére nem nagyon sietett. Beszolt az ajtón keresztül, hogy mi a baj?

– Valami elzáródott, nem tudok pisilni. Hívja az orvost”.

– Rendben – nyugtázta a kérést a nővér, és elfelejtett szólni a dokinak.

5 perc múlva a beteg megismételte a kérést, hangosabban. A válasz annyi, hogy már szólt a doktornak, jön, ha ráér.

Nem ért rá. Vagy csak nem jött. A beteget már nagyon szorította a szükség, most már nem fogta vissza magát, kiabált, ahogy a torkán kifért. Elképzeltem, milyen pocsékul érezhette magát. Már nem tudott nyugodtan feküdni, talán pánikba is esett.

– Miért csinál ilyen nagy felhajtást? – kérdezte a belépő orvos, és kért egy katéttert.

6 óra tájban jött az ápoló:

– Kedves uram – kedélyeskedett, – meginvitálnám egy béltisztító beöntésre, ha lenne szíves követni.”

A körülményeket fedje mélységes homály, a fő, hogy negyed óra múlva az ágyamban feküdtem.

Éjjel 10 óráig csend volt, csak néha zavarta meg a vízcsap-trombita.

Ekkor kezdtek érkezni a mentők, a kötöző nyitott ablaka alatt még bőszen nyomták a szirénát. A behozott beteg zöme a sebésze-

ten kötött ki, vagyis a kötözőben, amiről már említettem, hogy az éjszakai ügyelet vizsgálatai is itt zajlottak. Világítás felkapcsolva, a nagy mennyezeti csillároktól a mi szobánk is nappali fényben úszott. Az orvosi szemle után a nővér kiállította a felvételi papírokat, ágyat keresett az új betegnek. Nagylámpák lekapcsolva, viszonylagos csend.

Aztán kezdődött előről egy óra múlva. A kocsmák zárása idején gyakrabban. Az erős fény pontosan betegtársam szemébe vakított, ezért kérte, hogy csukják be az ajtót. Akkor viszont megfulladtunk a bezártságtól (odakint 30° meleg). Maradt inkább nyitva az ajtó.

Reggeli vizit. A főorvos megállt ágyam előtt, és közölte, a vizit után megoperál.

Jött is nemsokára a betegszállító. Felmásztam a hordágyra, és megindultunk lift felé (a műtő a földszinten volt). Az előkészítő helyiségben a beteghordó néhány perc türelmet kért, és eltűnt. Kisvártatva a fehér köpenye helyett zöld „egyenruhában” jelent meg, amit a műtőben használnak. Kérdőtekintetemre, hogy mire véljem színeváltozását, felvilágosított, hogy mivel kevés a személyzet, ő a műtős segéd is.

Az altatásból ébredve újból fehér köpenyben láttam viszont. Elhelyezett az ágyamba.

A fájdalomon kívül minden rendben volt, a műtét sikerült. Meg kell adni: a nem éppen kedvező körülmények ellenére a doki jó munkát végzett. Sebem szépen gyógyult. Harmadnapra azt is megtanultam, hogy nappal kell aludni. Éjszaka alig van csendes óra.

Délben vártam valami ebédet, de nem hoztak (társamnak sem). Az ételosztó nővér hangját viszont hallottuk a szomszédból, hogy neki megmaradt két adag ebéd, elszámolta magát a konyha? A „kü-lönszobát” elfelejtette.

Feleségem szorgalmasan látogatott, így minden nap a szükséges „étrendi kiegészítést” megkaptam.

Szomszédom már másnap kint sétált, nem volt nagy műtétje. Láthatóan idegesítette a bezártság, az éjszakai tortúra. A harmadik nap reggel összepakolta a csomagját (pizsama, papucs, étkezéslet, borotva, slussz), elbúcsúzott tőlem, hogy saját felelősségére megy haza. Most meglátogatja a bátyját, aki ebben a városban él, azután vonatra száll, csak 40 km. Vagány fickó – gondoltam magamban, és lelki szemeim előtt láttam, amint egy hónap múlva jelentkezik szétnyílt hasával.

Így múlattam el 5 napot a nyári szabadságomból. Akkor „saját felelősségre” nejem megágyazott a kocsi hátsó ülésén, én pedig érzékeny búcsút vettem különszobámtól.

A varratokat eltávolítandó a lakhelyem szerint illetékes kórházban jelentkeztem. Szóba sem akartak állni velem, közölték, hogy az illetékes kórházban az illetékes orvos távolíthatja el, de amikor kértem egy ollót és egy csipeszt, jobbnak látták engedni az „erőszaknak”.

Hát így ért véget nyári nyaralásunk.

Barátom, amikor elmeséltem a történetem, kicsit hitetlenkedni látszott.

„Valld be hogy néhányszor egy kicsit „túltoltad a biciklit”.

Pedig ha tudná, hányszor léptem a fékre...

2019. november

Nagyapó húsvétja

Vakító fénysugár az ég alján jelezte, hogy nemsokára felkel már a Nap. A tiszta égbolton egyetlen kis felhőfoslány sem árnyékolta be a kristálytiszta kéket.

Húsvét vasárnapja volt.

Talpon már az egész család, a székek hátán sorban az ünneplő ruhák várták, hogy sorra kerüljenek. Virág az asztalon, de nincs reggelihez megterítve. A szentmisén mindenki áldozni szeretne, a családban szigorúan betartják a böjtöt.

Nagyapó is ébredezik, hunyorogva keresi az órát: mindjárt hét. Nem siet a felkeléssel, neki pontos napi időbeosztása van: felkelés 8 órakor.

Van még ideje nem kell sietni. A fekvésben elmerevedett tagjait mozgatja, a fájdalomtól nagyokat nyögve.

Először a jobb lábát dugja ki a dunyha alól. Óvatosan nyújtózik, amíg talpa földet nem ér. Egy kis pihenő, és indul a bal láb. Már az ágya szélén ül, fejét térdre támasztva. Szeret így elüldögelni, időnként az órára pillantva.

Lánya most veszi ki a sütőből a pirosra sült kalácsot. Ínycsiklandó illatok töltik meg a konyha levegőjét. Gyomrával vívott hősieles küzdelemben végül az akarat győz, bár a templomba nem tud elmenni, velük együtt böjtöl ő is.

Első harangszóra ünneplőben a család. A fiúk keresnek egy napos helyet az erkélyen, oda készítik Nagyapó számára a kényelmes karosszéket, egy kis asztalra az imakönyvet, szentképpel megjelölve a mai napot. És a szemüvegét.

A gyerekek még az útról is visszaintegettek. A templom az utca végén, hozzájuk közel volt, a hangosabb énekeket jól hallotta. Nem kellett hozzá, imakönyv, csak „dísznek” hevert az ölében, együtt

dúdolta a kóruossal: *feltámadt Krisztus e napon, alleluja, hála légyen az Istennek, alleluja*. A plébánossal együtt mondta ünnepélyes hangon: *resurrexit! Feltámadt, újra itt van köztünk*.

Tudott kívülről minden éneket, legény korában évekig tagja volt az egyházi kórusnak. Az alt szólamban ott volt Terka. A plébános tréfásan úgy szokta mondani: „összeénekelte” őket.

Terka tavaly ment el örökre.

Fejét a már melegen sütő Nap felé fordította. Lehunyt szemén égi rózsaszínben sütött át a Nap, a napkorongról Terka arca mosolygott rá.

Csak akkor ébredt újra a mában, mikor lánya tálcán elé tette az illatos, foszlós kalácsot, és a finom kakaót.

2022. január

Nővérke

Nővérke alig volt több 150 centinél, és ahogy mondani szokták: vasággal együtt sem nyomott többet 50 kilónál.

Nővérke éjszakás nővér volt a kórház sebészeti osztályán, sok kórteremre egyedül.

„Egynapos” sebészeti beavatkozásra mentem. A műtét után haza mehetek – mondta az orvos. Egy váratlan komplikáció miatt azonban a vérzést fél óra próbálkozás után sem sikerült elállítani.

„Itt kell maradnia, amíg a vérzés eláll, de ha nem szűnik meg, egy nagyobb műtéttel az eret elzárjuk” – mondta ki a szentenciát az orvos, és tüstént telefonált betegszállítóért. Így lett a fél órából háromnapi kórházi ágyban fekvés.

A régi építésű épületben egy 10 ágyas kórterembe fektettek. Öt ágy állt az egyik hosszú fal mentén, katonás rendben, a másik öt szembeni oldalon. A terem méretére jellemző, hogy a két ágysor között elfért még egy hosszú asztal is székekkel. Én pedig feküdtem, felkelni nem volt szabad, enni sem kaptam. Volt tehát időm a szobatársak megfigyelésére.

A kórteremben nagyrészt emésztőszervi betegséggel műtött betegek gyógyultak. Jobbról mellettem egy fiatalember éppen haza készülődött, már három hónapja bent feküdt, súlyos gyomorműtétje volt. Nekem, mint új betegnek el kellett mesélnie az egész kórtörténetét. Már alig várta, hogy édesanyja házi főztjét megkóstolhassa. Tele volt optimizmussal – de a nővér arcáról mást olvastam le. Bal szomszédom frissen műtött, 10 percenként becsengette a nővért, csináljon már vele valamit, a drén- csövön át kifolyó nedvek már a lepedőjén csordogálnak. A nővér hozott egy nagy köteg papírvattát, tegye azt a sebre, és ha átázik, cserélje. Átázott, nem nyúlt tiszta vattáért, hanem ismét a nővérhívót nyomogatta. Meg-

szólítottam: ott van mellette a tiszta vatta. De ő csak mogorván rám nézett, és most már hangosan kiabált a nővér után. Egész délután zsörtölődött, megváltás volt, mikor végre elaludt.

Ólomlábakkal vánszorgott előre a nagyóra mutatója, s lassan beesteledett. 8 órakor a délutános nővér átadta az ügyeletet Nővérkének.

Nővérke minden ágynál megállt, ismerősen üdvözölte a régieket, az újaktól érdeklődött, miben kérnek segítséget. És amikor mindent rendben talált, a szomszéd kórteremben folytatta útját. De előtte még eloltotta a villanyt, és jó éjszakát kívánt.

Nem vagyok különösebben jó alvó, a szokatlan helyzet maradék álmomat is elverte. Így meg tudtam figyelni, hogy Nővérke úgy óránként bejött, gumitalpú cipőjében nesztelen surrant az ágyak között, Megállapította, hogy minden rendben, és ahogy jött, épp olyan csendben kisurrant a teremből.

Késő délután egy új beteget hoztak a velem szembeni üres ágyra. Idős bácsi volt, becslésem szerint 70 év körüli, körülbelül 180 cm és legalább 120 kiló. Két beteghordó fiú csak ügyel-bajjal tudta ágyba fektetni. Mindkét lába vastagon bekötözve, elhanyagolt cukorbetegsége szomorú következményeként. Hallgatag ember volt, akkor se válaszolt egyetlen kérdésre sem, ha éppen nem aludt. A takaró alatt nyilván égett sebes lába, ezért addig fészkelődött, míg az ágy rácsán kidugta a lábait. Két jókora mezítelen talp bámult rám, meredten.

Nővérke besurrant, körútján megállt a két lábnál

– Ejnye, bácsi, ezt nem szabad, még megfázik, tessék visszahúzni!

Mondhatta volna egyenest a falnak is. Az Öreg meg se rezgett. Nővérke mellé lépett, s hóna alá nyúlva nagy keservesen visszahúzta a párnára. Kiment, térült-fordult, a két láb megint kívül a rácson. Nagy sóhajtás, s kezdődött előről a közelharc.

A kórterem unalmas csendjét ekkor különös zeneszó töltötte be: ketten adták elő, a szomszédom és az Öreg. A szomszéd ir-

galmatlanul hangosan, a hangskála összes húrján játszva horkolt. Akkor bekapcsolódott a basszus is: az öreg folyamatosan és óriási hangerővel fújta alfelének trombitáját. Most tessék elaludni!

Az említett koncert végeztével csak halk szuszogás hallatszott a tíz ágy felől.

Úgy tizenegyet mutatott az óra, amikor a nesztelen léptek újra végig tipegtek a kórtermen. Amikor az Öreghez ért, Nővérke megtorpant. Kifinomult érzékei bajt jeleztek. Fellebbentette a takarót.

– Jaj, bácsi! A kezébe adtam a csengőt, ha valami kell, csak jelezzen. Miért nem szólt, hogy segítség kellene. Most még a lepedőt is ki kell cserélnem maga alatt!

Az Öreg nyitott szemmel feküdt, de meg sem rezdült, mintha nem is hozzá beszélnének.

Nővérke kisietett. Gondoltam, segítséget hoz, talán az ügyeletes beteghordó férfit. Ám nem sokára csak egy lavór meleg vízzel, tiszta lepedővel tért vissza. Nagy erőlködéssel lehúzta a pizsamát, tisztára mosta a beteget, alá tett egy tiszta kendőt.

És következett a lepedő csere. Először a szennyest kellett eltávolítani. A kórházi protokoll szerint minden beteg alatt két lepedő van, az egyik félbe hajtva csak deréktól lefelé, hogy hasonló esetekben könnyebb legyen a csere.

Ezután a következő jelenetek játszódtak le: Nővérke nagy keservesen bal oldalára fordította a nagy testet.

– Bácsi, kapaszkodjon a jobb kezével az ágy szélébe, hogy ne forduljon vissza, amíg kiveszem a lepedőt. Tessék jól kapaszkodni!

Az öreg, mintha nem is hallotta volna, visszahuppant. Nővérke újra nekiveselkedett, s mivel együttműködést most sem sikerült elérnie, bal kezével nagy keservesen oldalt fordulva tartotta a páciens. Közben jobbájával alaposan a beteg alá gyűrte a lepedőt. Ezután átment az ágy másik oldalára, s mivel támogatást most sem kapott, fél kézzel ismét oldalán tartotta az Öreget, hogy a begyűrt lepedőt kihúzhassa alóla.

Hasonló módon került helyére a tiszta lepedő. Fordítás balra, megtartás, lepedő alággyűrés, a másik oldalról ellenkező irányban ugyanígy, áthúzva a tisztát a beteg teste alatt. Gondosan elsimította mindkét oldalon, tiszta pizsama nadrág, végül gondosan betakar-gatta.

Egész idő alatt csak halkan beszélt a bácsihoz, hiábavalón kérve a segítséget, szeretettel, egyetlen indulatos szó nélkül. Nagyot só-hajtott, és egy percre leült pihenni az ágy szélére.

Aztán összeszedte a szennyest, a lavórt, és nehéz léptekkel ki-osont a kórteremből. Mikor elhaladt mellettem, csak egy fáradt mosolyt láttam az arcán.

Éjfélkor – már félálomban – láttam, ahogy egy jóságos tündér elsuhant az ágyak között...

(A történet megtörtént eset, Nővérke már nyugdíjban, Isten ad-jon Neki hosszú, békés öregkort!)

Pillangó

Balázs 5 éves, még óvodás. Ügyes mozgására viszont felfigyelt az utánpótlás tehetségeket kereső futballedző. Így került a gyerekcsapatba. Ballábas lövéseivel gyakran keserítette az ellenfél kapusát. Igazi csatártehetség – mondják rá.

Nagy izgalommal készült a csapat – és természetesen a szülők is – a vasárnapi focigálára. Apukák, akik autóval rendelkeztek, vállalták a szülők és gyerekek Budapestre szállítását Monorról.

A stadion gypén négy „kispályát” alakítottak ki, így egyszerre nyolc hatfős csapat játszhatott. Mindenki mindenkivel, a legtöbb pontot szerzett csapat kapta az aranyérmet.

Öröm volt nézni a pályán lelkesen futkározó kölyköket. A labda adott pillanatban elfoglalt helyét az egy kupacba sűrűsödő játékosok pillanatnyi helyzete alapján lehetett meghatározni. A taktikai fegyelem még kialakulása kezdeti stádiumában volt. Az edzői utasítások ellenére a „fuss, ahol a labdát látod” természetes ösztöne diktált. Mint egy kis hangyaboly együtt hullámozott a kapuk között a két csapat.

A lelátó sem volt csendes. Minden szülő bízta, dicsérte, szidta, vagy látta el utasításokkal a csemetéjét. Amiből vásári hangzavarban éppen az érintettek nem hallottak semmit. Nem maradtak el a szokásos indulati „beszólások” sem. „A labdát nézd!” „Ne bénázz már!” „Ne dajkáld, add már le!” „Az a nagydarab melák megint elsodorta Pistit, mit csinál a bíró?” Mi tagadás, voltak erősebb „beszólások” is, amelyeket az izgatott szülők egymáshoz addressáltak.

A hangulat nem lehetett különb egy Fradi-Újpest rangadón sem.

Mi is bízattuk Balázst, aki fegyelmezetten betartva az edzői utasítást, az oldalvonal mellett álldogálva várta, hogy hozzá kerüljön a labda. Az ő dolga volt csatárként gólokat lőni. Várt tehát, és ha feléje gurult a bőr, rácsapott. „Menj, menj!” – kiabáltunk lelkesen, ő pedig szélesebben megindult a kapu felé.

Most is lestoppolt egy ügyesen felé küldött labdát. S már emelte a lábát, hogy elrúgja.

A lendülő láb megállt a levegőben. Balázs csodálkozó szemmel bámult a labda elé. Döbbenet néztük: mi történt vele?

Köveltük figyelő tekintetét, és íme, a labda előtt, egy kis virágon, pihent: egy lepke! Gyönyörű, színes szárnyait vidáman illegette. Az előtt labda pontosan telibe találta volna.

Nem tartott sokáig, csak néhány másodpercig. Akkor a pille kitérte szárnyait, és felröppent. Vidáman tovaszállt.

Balázs még utána nézett, majd, mint aki álomból ébredt, sebesen a kapu felé tört: Goóóóó!

A nézőtér egy kis időre elhalkult. A kedélyek lecsillapodtak.

„Milyen kedves kisfiú” – törte meg valaki a csendet. Talán épp egy ellenfél apuka szájából hangzott el.

Melegség járta át a szívemet. Büszke voltam kis unokámra.

Mert egy szép gólnál is többet ér egy pillangó élete...

2016. július

Poros úton

A legény komótosan ballagott a földúton. Mehetett volna a szomszéd faluig az országuúton is, de nagy kerülőt kellett volna tennie. Ilyenkor erre senki sem járt, csak akinek itt volt birtoka. Az út egyik oldalán érett búzatáblák várták az aratókat, a másik oldalon napraforgó és kukoricaföldek váltogatták egymást. Elnézte a sárguló kalászek között, és a tábla szélén az elmaradhatatlan pipacsot, búzavirágot, bogáncsból kalapjára négylevelű lóherét formált. Három asszony krumplit szedett egy zsákba, jó ára van most az újkrumplinak a városban.

Az út enyhén emelkedett, már látta a szomszéd falu templomának tornyát. Oda igyekezett, abba a faluba.

A kaptató tetején lepihent egy kicsit egy eperfa alá. Cigarettát sodort.

Pár hónapja búcsú volt abban a faluban, néhány cimborájával ő is átjött egy kicsit mulatni. Ahogy szokás volt ilyenkor, estefelé tánccal zárták az ünnepet. Jó idő esetén a szabadban, ha pedig esett, behúzódtak a „kultúrba”.

A haverok már mind kiszemelték, kiket hívnak táncba, a legény azonban nem látott magának valót. Ült az asztalnál egy pohár sörrrel, nézte a táncolókat. A városból hívott zenészek – kívánság szerint – leginkább tangót, vagy csárdást játszottak. A lassan leereszkedő alkonyatban az utcai lámpa gyér fénye mellé néhány fáklya is előkerült, a lángok pajkosan vibráltak a táncosokon.

A legény sóhajtott. Félszége a székhöz ragasztotta. Ma is úgy lesz, ahogy máskor – gondolta. Nem volt jó táncos, nem akarta, hogy megmosolyogják.

Karcsú lány, szép barna copffal, a tánctól felhevülten leült az asztalához. Colát ivott.

– Nem láttalak a táncolók között – szólította meg a legényt.

Ő zavartan vallotta be tánctudásbéli hiányosságait.

– Gyere, ne szégyelld, én sem vagyok primadonna!

Későre járt, mire kialudtak a fáklyák.

– Hazakísérhetlek? – kérdezte a legény.

– Kedves fiú vagy, nem bánom.

Szótlanul mentek egymás mellett. A legény szólalt meg először:

– Én szívesen találkoznék veled máskor is.

– Jó, nem bánom.

A legény cimborája autóbuszsofőr volt, naponta többször fordult a város és a szomszéd falvak között. Ő vállalta a postás szerepét, hiszen a lány egy varrodában dolgozott a városban, a buszsofőr így naponta kétszer is találkozott vele.

Minden nap jöttek-mentek az üzenetek. A legény mesélt a családi gazdaságról, apjáék aggodalmáról, mit hoz a jövő, a háború már a levegőben lógott (1939-et írtunk).

A legény néha beutazott a városba a lány elé. Nem került pénzébe, barátja ingyen szállította.. Rótták az utcákat, kirakatokat nézgettek, a legény meghívta a lányt egy üdítőre vagy fagyfaltra.

A legény először óvatosan nyúlt a lány keze után, s mivel a kéz melegen simult az övébe, egy ügyetlen csókkal is próbálkozott. Jól eső borzongás futott végig a testén, amikor a lány visszacsókolta. Találkozásaik ezután csókkal kezdődtek, és csókkal búcsúztak egymástól. A lány sokáig integetett a távozó busz után.

Boldog volt a legény, vidámabban ment a munka is. Azon járt az esze, mikorra lesz elég pénze jeggyűrűre. Szerelemről ugyan soha nem esett szó köztük, de mindketten érezték: több ez a kapcsolat egyszerű barátságnál.

Tegnap is jött egy levél: örülne a lány, ha meglátogatná.

Ez eddig nem fordult elő.

Izgatottan várta a vasárnapot, felöltözött rendesen, és úgy döntött, a rövidebb utat választja, hogy hamarabb odaérjen.

Elyomta a csikket, indult lefelé az úton. A falu határában megállt, igazított a nyakkendőjén, zsebkendőjével letisztította cipőjéről az út porát.

Kedvesen fogadták. A lány süteménnyel, borral kínálta.

A beszélgetés akadozva indult. A lány zavartnak látszott. Mikor magukra maradtak, csendesen megszólalt:

– Őszre férjhez megyek. Apám megbeszélte Juhász Áronnal, hogy összeházasítják gyermekeiket. Már a hozományról is megállapodtak. Tudod Te is, nálunk ilyen a világ: a lányt férjhez adják. Napok óta csak sírok, de a szülék hajthatatlanok.”

A legény előtt egy pillanatra elsötétült a világ. Csalódás és gyűlölet váltogatták egymást a lelkében. Keze önkéntelen a nadrágja zsebében levő bicskáját markolta. A Juhász Péter? Ványadt, csupa csont, állandóan köhécsel, fő szórakozása csúzlival verebeket löni. Munkára igazán nem fogható. Ő legyen a lány férje? Hát persze, a legmódosabb gazda fia, még a cséplőgép is az ő tulajdonuk. Ha most itt lenne, fél kézzel belebírkózná a trágyába, tehetetlen dühében.

Jó ideig nem tudott megszólalni. Vadul kergették fejében egymást a gondolatok. Mostanáig sosem beszéltek róla, lehet, hogy csak az ő álmaiban élt egy boldog házasság reménye? Végigfutott benne a felismerés: Péternek „venni” kellett egy feleséget, magától egyetlen lány sem menne hozzá, szégyenben legény maradna.

Rövid hallgatás után erőt vett magán. Félig telt pohara után nyúlt, és a bort egy hajtásra kiitta – ahogy apja szokta reggel a pálinkát. Felállt az asztal mellől.

– Akkor most én búcsúszom – és a kalapja után nyúlt.

A lány csendesen sírt, csak bólintani tudott.

Utoljára hosszan megcsókolták egymást. A lány a kapuig kísérte.

Most már ráért. Az országút felé ment, egyenes derékkal, határozott léptekkel. A szeme sarkában megbújó könnyet nem láthatta senki.

A falu széléről visszanezett.

Senki sem integetett utána....

2017. január

Ragyogva fénylik már a nap

Napok óta hűvös, borús idő és sok eső szomorítja életem.

Ám ma reggel, ébredéskor, fényárban úszott a szobám. Nagyot nyújtóztam, kellemes bizsergés járta át testem, – és akkor valahonnan, tudatom mélyéből, önkéntelen egy régen énekelt éneket kezdtem dúdolni: „Ragyogva fénylik már a nap...” Minden hang tisztán csendült fel emlékezetemben.

Régen, nagyon régen sokszor énekeltem – de mikor is?

És mint varázsütésre, kitárult emlékezetem kapuja: 1948, nyár, az utolsó cserkész tábor. Ez a dal volt a reggeli imádságunk.

Egy híján hetven éve, 1948-ban államosították az iskolákat, közte a kanizsai piarista gimnáziumot is. Szeptembertől megszűnt a cserkészcsapat. De nyáron még volt cserkész tábor, az utolsó. Ma reggel kihúztam emlékeim fiókjából, és az összekuszált képeket szépen sorba raktam.

Úgy harmincan indultunk a kiszemelt táborhely felé, Vonyarcvashegyre, a Balaton partjára. Ez a partvidék akkor még teljesen néptelen volt. Közvetlen a sátraink előtt a parti nádas susogott. Mögöttünk a Szent Mihály „hegy”, melyre kanyargós ösvényen jutottunk fel, a tetőn álló műemlék jellegű kápolnáig. 1729-ben, a viharos Balatonból élve kiszabadult 40 halász építette, szerencsés megmenekülésük emlékre. Ez az ország egyetlen halászkápolnája.

Érkezésünk előtt két nappal már a helyszínen volt az előőrsrünk, az idősebb táborépítők. Minket már a felvert sátrak vártak, és készen volt a „konyha” is: kb. 2×2 méteres, úgy egy méter mélyre kiásott tábori konyha, tűzhellyel, deszkából asztallal. Lábakon álló sátortetőt kapott az eső és a napsugarak ellen. Ez lett két hétre Tüsi, a főszakács birodalma. A kuktát az ügyeletes őrs adta, ők gyűjtötték a rőzsét is a tüzeléshez.

Ó, és el ne felejtsem: a táborverők ásták ki a „budit”, hivatalos nevén a tábori illemhelyet is. Azért tüstént megjegyzem: két hét alatt egyetlen gyerek sem betegedett meg. Szigorúan betartottuk a tábori rendet, a higiéniai előírásokat.

A tábor – mint említettem – közvetlen a Balaton partján állt. A nádason keresztül egy ösvényt tapostunk ki, ezen jutottunk el a nyílt vízig. Bőségesen volt alkalmunk megfigyelni a vízi életet. Vadkacsák, nádi rigók fújták az ébresztőt, békakuruttyolás volt az esti takarodó. Nagy izgalmat keltett, amikor egy vízisikló kúszott elő a nádból, legtöbbször még nem találkoztunk soha ilyen állattal. „Kígyó, kígyó” – szaladt Muksó, aki még kiscserkész volt, a táborparancsnokhoz, Ábel atyához. Jó alkalom volt megbeszélni, mi a különbség a kígyó és a sikló között. Pali bátran meg is fogta, hogy közről tanulmányozhassuk. Utána gondosan visszatettük a vízbe, néztük, ahogy tekergő testtel tovaúszik.

Reggel 7 órakor volt az ébresztő. Otthon megszoktam a korán kelést, így elsőnek futottam ki a gyülekező helyre. Egy kis torna, hogy vérkeringésünk is felébredjen, majd a mosakodás következett. Ez úgy történt, hogy egy szál fürdőnadrágban, kezünkben a szappannal és a törölközővel leszaladtunk a tóhoz. Elég tekintélyes méretű fürdőkádunk volt, a zuhanyozást egymás lefröcskölése jelentette. Mire visszaértünk, Tüsi már várt a reggelivel. Emlékszem, első nap köménymagos rántott levest kaptunk kenyérrel. Aztán még többször, attól függően, sikerült-e tejet venni a faluban, vagy nem. Az ebédnél is gyakori volt a krumpli, mákos tészta (esetleg lekvárral). Húst abban az időben nehéz volt kapni, végül a falusi hentessel Ábel atya megegyezett, hogy bizonyos napokon félretesz a tábor számára disznóhúst.

Zászlófelvonással, reggeli közös imával kezdődtek a délelőtti programok. Ekkor énekeltük azt a zsoltárt (naphimnust), amire ma reggel ébredtem:

*Ragyogva fénylik már a Nap,
az Úrhoz szálljon énekünk,
hogy minden ártót üzzön el,
járjon ma mindenütt velünk.
Nyelvünket fogja fékre ma,
ne szóljon rút perek szava,
szemünket védőn óvja meg,
a hívságot ne lássa meg.
Hogy majd a Nap ha távozott,
s az óra újra éjt hozott,
lemondásunk szent éneke
legyen az Úr dicsérete.
Dicsérjük az örök Atyát,
dicsérjük egyszülött fiát,
s a Szentlelket, vigasztalót,
most és örök időkön át. Ámen.*

Délelőtt kirándultunk. A tábortól nem messze magasodtak a Balaton-felvidék erdő borította tájai. Ábel atya kiadta a feladatot: minden őrς gyűjtsön különböző leveleket, a fákról, bokrokról. Versenyezzetek, melyik őrς a legügyesebb.

Fél óra időt engedélyezett. Gyorsan szétszéledtünk, lázasan gyűjtöttük a szebbnél szebb formájú, kicsi és nagy leveleket. Sajnos, nem a mi őrςünk nyert, de ettől azért nem keseredtünk el.

Ábel atya két csapatra osztott bennünket, zsákjából előkerültek a kék és sárga, számokkal ellátott lapok, és megkezdődött az első tábori számháború. Az én őrςöm a támadó csapatba került, s mivel sikeresen elraboltuk a védők zászlóját, mienk lett a győzelem. Fáradtan, csapzottan, mégis vidám énekszóval indultunk vissza, és mint éhes farkasok vetettük magunkat az ebédre.

Délután az Atya kirakta egy pokrócra a gyűjtött leveleket, és formájuk alapján szétválasztottuk őket.

Most csak a falevelekkel foglalkozunk, egyszerre elég lesz ennyi. Nézzétek ezeket a fidres-fodros leveleket: ez a tölgyfa levele. Keményfa, bútorokat, parkettát készítenek belőle.

Akkor ez is tölgy – mutatott egy másik halomra Muksó. Anyira hasonlók!

No nem, ez csak rokon, segített a parancsnok. Cserfa, de cser-tölgynek is nevezik. A kérge alapján jól megkülönböztethetők.

De kérget nem faragtunk le, akkor most hogy tetszik a különbséget megmutatni?

Bizony nem hoztunk. A cserkész szereti a természetet, fölöslegesen miért bántanánk az élő fákat. De titkos ládikámban vannak képek, íme nézzétek. A tölgy kérge mélyen repedezett, szürke, a cserfa bordái mélyén vörös. És ez a szívhez hasonló levél a bükk. Ez pedig itt a szilfa levele. Nagyon kemény, kiváló bútorfá. És a gyertyánból is sok mindent tudunk készíteni, például ásónyalet. Minden fa értékes, mindnek hasznát tudjuk venni. Mégis, a legfontosabb: szén-dioxiddal táplálkozik a levegőből, ami az embernek ártalmas, és tiszta oxigént küld magából. Ezért egészséges az erdei séta, friss levegője megtisztítja a tüdönket, talán éreztétek délelőtt: nem vett könnyen erőt rajtatok a fáradtság.

Tessék még mesélni a fákról – kérlelte Ábel atyát Muksó.

Mára talán elég ennyi. Hoztam növényhatározó könyvet is, este olvashatod, Muksó. De most már itt az ideje, hogy meghódítsuk a Balatont!

Hatalmas üdvrivalgással vetettük magunkat a vízbe. Az úszóversenyt a kis Köpi nyerte (bátyja volt a nagy Köpi).

A nap fénypontja a tábortűz. Nagyon sok népdalt énekeltünk, a kis Köpi volt a nótamester. Tréfás jelenetekkel is szórakoztattuk egymást.

Elálmosodtunk, mire a tűz elhamvadt. Körbe álltunk, és egymás kezét fogva énekeltük az esti búcsúdalt:

*Tábortűznél, minden este,
cserkész-ajkról száll a dal,
pattog a tűz, lobog a láng,
százados nagy fák alatt.
Száll az ének, száll a nóta,
az éj leple ránk borul,
s a csillagok milliója
égő fáklyaként kigyúl.
Lassan elhamvad a láng is,
felhangzik a hő ima.
Miatyánk, ki vagy a Mennyben,
légy velünk ma éjszaka.*

A nádas susogása hamar álomba ringatott.

2017. május

Rövidkaraj

Linda beállt a SPAR parkolójába. Amíg a bevásárló kocsival a bejáratig ért, még egyszer végiggondolta, mit kell vásárolnia. Péntek volt, ő is a munkahelyéről jött, két napra, a hétvégére kell ellátni a családot. Tulajdonképpen most az egyszer kivételesen csak szombatra kell főznie, vasárnap anyósáéknál ebédelnek, a nagypapa 70 éves születésnapját ünnepelik.

Úgy tervezte, hogy zöldségleves lesz, majd rántott hús krumplipürével, ha van szép saláta, salátával. Édességet nem készít, a Nagyi egész héten süt-főz az ünnepre, elég, ha vesz valamilyen fagyaltot. Eper és karamell a kedvenc, egy dobozban kapható. És valamit reggelire és vacsorára. Egy nagy üveg narancslé neki és a 8 éves Zolinak, egy sör a férjének.

A zöldséges pultnál kezdett, mindjárt a bejáratnál. A leveshez kell sárgarépa, – abból van még elég otthon, – 4 szál fehérrépa, karalábé, férje a zellert is szereti. Hagyma, krumpli van otthon, a szükséges fűszerek is. Örömmel fedezte fel a szépen fóliába csomagolt jégсалátát, ezt mindnyájan nagyon szerették. Gyümölcsöt a párja vállalta.

Petruska! Majd elfelejtette a legfontosabbat. A petrezselyem adja a leves igazi ízét.

A hentes pultnál kicsit elidőzött. Még nem döntötte el, a disznó melyik részéből készüljön a rántott hús. A kínálattól tette függővé.

Némi töprengés után a rövidkaraj mellett döntött. Nem volt már sok belőle, igazán gyönyörű, friss darab volt, nyilván mások is ezt vitték leginkább.

– Három szép szeletet kérek – mondta a jókedvű idősebb hentesnek.

A mester sem volt fából, jól megnézte a csinos asszonyt.

- Kicsontozzam, kedves? – kérdi előzékenyen.
- Nem, köszönöm, csonttal együtt sütöm. Úgy igazán ízletes.
- Jó ízlése van, asszonyom – udvariaskodott az eladó. A három szelet elég lesz?

– A férjem nem nagyétkű, a gyerek csak 8 éves, mindig ennyit szoktam.

A hentes átnyújtotta a csomagot, de azért megkérdezte: látja, már csak két kisebb szelet maradt. Nem akarja mégis elvinni?

Linda ingadozott. A hús kivételesen szép volt, elállhat egy hétig is a mélyhűtőben.

- Tudja mit? Elviszem – döntött végül.
- Válgék egészségükre – nyújtotta át a második csomagot is.

A többi már gyorsabban ment: ½ kg kenyér, 6 zsemlye, légmentesen fóliázott téliszalámi, tej, vaj, sajt. Itt egy kicsit megrekedt, mert elállta a szűk közlekedőt egy idősebb hölgy, aki hosszasan válogatott a sajtok közül. Leemelte mindegyiket egymás után, s ahogy megfigyelte, mindig az árcédulát olvasta először. Hatvanas nyugdíjas lehet, állapította meg róla. Öltözetéből is látszik, szerény körülmények között élhet.

– Elnézést, – mondta, és biztos kézzel nyúlt az ementáliért. Férje kedvence, tudta, hol találja.

Fagylalt, italok, és máris a pénztárhoz igyekezett. Hétvége lévén, elég hosszú volt a sor. Számba vette, hogy nem felejtett-e el valamit, és csak azután nézett fel. Előtte a sajtoknál válogató nő rakta a szalagra a vásárolt árut. Volt ideje megfigyelni. Szépen, katonás rendbe rakott mindent, néhányszor változtatott a sorrenden. Majd a sor végére tette a „következő” feliratú táblát.

Most már felkeltette a kíváncsiságát: vajon miért rakosgatta olyan gondosan sorba azt, amit vásárolt.

Tüstént fény derült erre is. Gondosan figyelte a pénztárgépet, ahogy a pénztárosnő „lehúzta” a tételeket. Számolt magában, míg egyszer megszólalt:

– Mondja kedves, mennyi most az összeg? Csak 700 forint van nálam.

A pénztárosnő nem is csodálkozott megszokta már.

– 675 forint. Megálljak?

A nő átadta a pénzt, megszámolta a visszajáró 25-öt. A szalagon maradt egy kis tábla csokoládé, és egy túrós táska.

Lindának összeszorult a torka. Önkéntelenül a „következő” tábla felé nyúlt, és áttette a csokoládé elé.

A pénztárosnő megértette.

– A magáéhoz számoljam?- kérdezte halkán.

Linda felriadt.

– Igen, természetesen – ő is halkra fogta a hangját. Majd egy határozott mozdulattal kiemelte csomagjai közül a két szelet rövidkarajt, és a túrós táska mellé tette. Ellépett a pénztártól, és a három csomagot észrevétlen a sokat megélt karkosárba rakta.

– Áldja meg önt az Isten, asszonyom – suttogta a pénztáros.

A szombati ebéd nagyszerűen sikerült.

– Kiváló volt a rántott hús, annyira ízletes, hogy még egy szelettel meg tudtam volna enni belőle – dicsérte meg a férje.

– Az utolsó szeleteket hoztam el. Sajnos, nincs több – hazudta Linda, és boldog volt, hogy az igazat hazudta.

2019. augusztus